Ժ. ՏԱՐԻ 2916 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 13 ՍԱՀՄԻ 4386 22 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1893 24 ՐԷՊԻՒ. ԱԽԸՐ 1311 ՈՒՐԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան կանխիկ արժէք	150
» » Վեցամսեայ » »	75
» » Եռամսեայ » »	40
Օտար երկիրներ Տարեկան Ֆրանք	56
» » Վեցամսեայ	28
Ընտիր թուղթի վրայ ... Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց ...	Ղրուշ 50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՀՈԿՏ. 22/3 ՆՈՅՄ. 1893

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԸ.—Նոյէ Ֆրայէ Փրէսսէ կ'ըսէ թէ Ջարին եղբայր երկու մեծ-դուքսերը Փարիզ գացած էին հրամանաւ Ջարին՝ շնորհակալ ըլլալու Հանրապետութեան Նախագահին՝ Ֆրանսայի մէջ ռուս նաւաստիներուն գտած ընդունելութեան համար. «Եթէ տարակոյս մնացած էր Թուլոնի և Փարիզի հանդէսներուն քաղաքական կարեւորութեան վրայ, մեծ-դուքսերուն ի Փարիզ այցելութեամբ պէտք է վարանած ըլլայ ամեն տարակոյս. Եւս քան զեւս հաւանական կը դառնայ թէ ֆրանքեւ-ռուս համաձայնութիւնը կը կանգնի Երրեակ Նիզակակցութեան դէմ. Ապագայն միայն պիտի ցուցնէ թէ այս նոր կարգադրութիւն խաղաղութեան համար նոր երաշխաւորութիւն մ'է թէ ոչ։»

Աւստրեան թերթին այս վկայութիւնը նշանակալից է բաւական։

ԱՒՍՏՐԻԱ-ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ.—Լուիկ մրնչիկ, հեռագիրը ծանոյց թէ Թաաֆֆէ կոմսին յաջորդ կը փնտռուի. Տասն և չորս տարիէ հետէ Աւստրիոյ Նախարարապետութիւնը կը վարէ կոմս Թաաֆֆէ, որ, ընիկ իռլանտական ծնունդէ, իռլանտական ոգեւորութեան հետ կը միացնէ անգլիական պաղարիւն և գերմանական տոկունութիւն. Եզական կերպիւ մը կառավարած է երկիրը, խորհրդարանական գրութեամբ կառավարած, առանց երբեք հաստատ և հոծ մեծամասնութիւն մը վայելելու, և միշտ իրեն դէմ ունենալով գերման կուսակցութիւնն. Ինք կրթնած էր Աւստրիոյ բաժնին մէջ գտնուող ոչ-գերման տարրերուն, որոց հակընդդէմ առաջարկները գոհացնելու շատ հեզ դժուարութիւն կը կրէր Աւստրիոյ Ռայխսրաթին մէջ և անկէ դուրս. Եթէ իր անկումն ստուգուի, պէտք է վերագրուի իր առաջարկած ընտրական ծրագրին չընդունուելուն. զի գերման և լեհ տարրեր, տեսնելով որ այս ծրագիր միւս տարրերուն աւելի մեծ զօրութիւն պիտի տայ, կ'ընդդիմանային. Կայսրն զբաղած է ո՛չ միայն Աւստրիոյ այլ և Հունգարիոյ մէջ քաղաքական-խորհրդարանական դժուարին կացութեան ելք գտնելու. զի Հունգարիոյ մէջ ալ Տքթ. Վէքէրլէի նախարարութեան կրօնական ծրագիրը բուռն ընդդիմութեան կը բախի կաթոլիկ կուսակցութեան կողմէ, և հիմակ ամեն կուսակցութիւնք կը սպասեն Թագաւոր-Կայսեր վերջնական որոշման, որ բստ ամենայնի շրջահայեցութեամբ տնօրինութիւն ընելու համար, Վիեննայէ Փեշթա գնաց շաբթուս մէջ։

ԳԵՐՄԱՆՔ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱՑԻՔ.—Վիլհէլմ կայսեր հրամանաւ, Պերլինի Ջէնթրալպլաթթ Շթրասպուրկէրի պաշտօնական թերթն իր առաջին էջին գլուխը Մաքմահոնի մահուան առթիւ, Մարեշալ Մաք-Մահոնի վրայ հետեւեալ յօդուածն հրատարակեց խոշոր գրերով.

«Հանգուցեալ Մարեշալին հետ, կ'անհետի Եւրոպիոյ առաջին զինուորներէն մին. Ամեն երկիրներէն անոր դագաղին վրայ կը խուժեն արտայայտութիւնք, որք կը ցուցնեն թէ քաջութիւնն և ազնիւ զգացմունք կը յարգուին ամեն ուրեք, և ժողովրդոց ու կուսակցութեանց հակամրցումներէն գեր ի վեր կը նկատուին.

«Այսպէս, Ն. Կ. Վեհափառութիւն Վիլհէլմ կայսր Մարեշալին գերեզմանին վրայ դնել տուաւ դափնեայ պսակ մը, իբրեւ ապացոյց թէ Գերմանիա և իր վեհապետ գիտեն յարգել ազնիւ և քաջ թշնամին.

«Իրօք, ոչ ոք աւելի խստիւ և աւելի յամառութեամբ մաքառած է մեր ձեռքէն յաղթութիւնը կորզելու համար, որքան հանգուցեալ Մարեշալը վէօրթի ճակատամարտին մէջ. այն օրն իր փառապսակին վրայ նոր դափնիներ բարդեց.

«Բարեկամք և թշնամիք զինք օրինակ կը նկատեն ճշմարիտ զինուորի, և չկայ զօրականի սիրտ մը որ չհրճուի տեսնելով որ մեր ժամանակ կ'արտադրէ անբկիծ և անստգիւտ ասպետի այնպիսի դէմք մը.

«Իսկ՝ թէ մեր զօրականաց մէջ հանապազ վառ մնար ասպետական բարձրագոյն ոգին որով միշտ կը վարուէր հանգուցեալ Մարեշալը.

«Մեք զինուորներս, քաղաքական ամեն շարժումէ հեռի կեցած, այն ատեն միայն ասպարէզ կ'իջնենք և մեր կեանքը վտանգի կ'ենթարկենք երբ պատերազմի փողը կը հնչէ. Իբրեւ քաջ զինուորներ և հարազատ որդիք մեր հայրենի երկրին, մեր պարտականութիւնը պիտի կատարենք. Նաեւ պահպանենք Մաք Մահոնի մը սկզբունքներն.»

Այս գերմանական գրուած մեծապէս ուշադրութիւն կը գրաւէ Գերմանիոյ և Ֆրանսայի մէջ.

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿԻՆ պատերազմական նիւթոց վերջին հաշիւէն կ'երեւի թէ երկուք ու կէս միլիառ Ֆր. ի գոյք ունի. Թնդանօթայ արժէքն է մէկ միլիառ 543 միլիոն Ֆր. զգեստք և վրանք 468 միլիոն. հեծելոց պիտոյք 124 միլիոն. ուտեստք 88 միլիոն, խոտեղէնք 20 միլիոն, զինուորական շինուածանիւթք 62 միլիոն. բժշկական ճիւղ 56 միլիոն, վառօդք 28 միլիոն, տեղագրական նիւթք 24 միլիոն, համեստք և ձիու կազմածք 19 միլիոն. Գոյից միւս գլուխներուն արժէքն այս վերջին գումարէն պակաս է.

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ԹԱԳՈՒՀԻՆ ծանուցանել տուաւ Հռոմայ դեսպանութեան թէ առաջիկայ գարնան սկիզբը պիտի գայ Ֆիորենցա և բաւական ժամանակ պիտի բնակի Իտալիոյ հիւսիսային կողմը. Ն. Վեհափառութիւն, որ լաւ իտալերէն գիտէ, սիրահարած է իտալեան կլիմային, որպէս իտալեան գեղարուեստից.

ԼՈՅՍԸ ՄԻՋՈՑ ՔԱՂԱՔԱԿՐԹՈՒԹԵԱՆ.—Պ. Օ'Քոնոր, որոյ տեղեկագիրն յիշեցինք, ծանուցանելէ ետեւ թէ ռուսական քարիւղին վաճառումը տարուէ տարի կ'աւելնայ Հնդկաստանի մէջ, կը յարէ թէ իր աժանութեամբ այս քարիւղի լուսաւորութիւն կը նպաստէ Հնդկաստանցւոց քաղաքակրթութեան.—Որչափ աւելի քաղաքակիրթ է ժողովուրդն, այնքան աւելի լոյս կը գործածէ. Լոյսն անբաժան է քաղաքակրթութենէն, նիւթապէս ալ, բարոյապէս ալ. Հետեւաբար, կը տեսնենք որ Հնդկաստանի նուազ քաղաքակիրթ մեծագոյն մասին մէջ, քարիւղի գործածումը խիստ քիչ է դեռ. Դիւրին է հասկնալ թէ ինչո՛ւ համար լոյսի առատութիւնը քաղաքակրթութեան միջոցներէն մէկը պէտք է համարինք. Տուներուն մէջ ո՛րչափ աւելի լոյս ըլլայ, այնքան աւելի մաքուր կը պահուի տունն. որովհետեւ անմաքուր ծակ ու ծուկերն այնքան աւելի ուշադրութիւն կը գրաւեն. Լոյս պէտք է կարդալու համար, և եթէ լոյսն առատ և աժան ըլլայ, ժողովրդեան ազքատագոյն դասերը կը փորձուին լոյսէն խնայութիւն ընելու. Լուսաւոր տուներու մէջ բարեկրթութիւն, արժանապատուութիւն և վայելուչ կենցաղավարութիւն աւելի կարելի են քան մութ տուներու մէջ. Իսկ փողոցներու մէջ լուսաւորութիւնն առաջին միջոց է հանրային ապահովութեան. Երբ փողոցները լուսաւոր են, մարդիկ աւելի դիւրաւ կրնան իրարու հետ ամեն կերպ հաղորդակցութեան մէջ գտնուիլ նաեւ մութը կոխելէն ետք, և հաղորդակցութեանց յաճախումը քաղաքակրթիչ տարրերէն մէկն է.

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ.—Ջարին Կոպենհագի պալատէն (մերձ ի Փեթերսպուրկ) առ Պ. Քառնօ ղրկած հեռագիրը շատ աւելի համակրալից էր քան Ֆրէտէնսպորկի դանիական դղեակէն ղրկած առաջին հեռագիրն, (որոյ պարունակութեան վրայ Թայմզ ուշադրութիւն կը հրաւիրէր իբրեւ նուազ համակրական). Պատճառն այս է որ Դանիա կը զգուշանայ չափազանց ֆրանքեւ-ռուսական և հակագերման արտայայտութեանց ասպարէզ ըլլալէ. զի իր մեծ վախն իր Գերման դրացիէն է, որոյ ձեռքը կը գտնուի Շլեզվիկ-Հոլշդայն. Հետեւապէս, իր աներոջ այս զգայումն յարգելով, Ջարը Դանիա գտնուած միջոցին՝ նուազ ֆրանսասէր երեւցած է քան Ռուսիա դառնալէն ի վեր. Գէթ այսպէս համոզուած են Ֆրանսացիք.

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՓՈԽԱՌՈՒԹԵԱՆ մը լուրն երէկ Պ. տը Պլովից կը հերքէր. Բայց ի՞նչ կը նշանակէ Փարիզէ եկած այն հեռագիր որ կ'ըսէ թէ «Ջարը բարձր պատուանշաններ ղրկեց Փարիզի սեղանաւորական միջնորդներու նախագահին (կամ արհեստապետին) և անոր պաշտօնակիցներէն երկու միջնորդներու.»

ՎԻՐԱԲՈՒԺԱՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆ Ֆրանսայի, պատուական մարմին, անցեալ շաբթուն տօնեց իր յիսնամեայ գոյութեան յոբելեանը, փառաւոր հացկերոյթ մը տալով ի Կրանտ-Օթէլ. Վիրաբուժական արուեստին յառաջդիմութեանց վրայ խօսուեցաւ և յիշուեցաւ թէ բժշկութեան այս ճիւղ յոյժ զարգացած է վերջին տարիներուն մէջ. Անգլիացի վիրաբուժից կողմէ ներկայ էր Ֆրանսական ընկերութեան պատուոյ անդամ Սըր Սբէնսըր Ուէլս, զոր մեծարելով, Նախագահը գովեստիւք յիշեց անգլիացի վիրաբոյժներուն մասնակցութիւնն արուեստին յառաջդիմութեան. Անգլիացին ըսաւ. «Օտարականի անունը պէտք է վտարենք գիտութենէն, որ օտարական չէ բանի մը, որ սահմանագլուխ չի ճանչնար, և այս խօսքս ճիշդ է մանաւանդ ֆրանսական և անգլիական վիրաբուժութեանց համար. Սանոնք ձեռք ձեռքի տուած են դարէ մ'ի վեր, և 25 տարիէ հետէ կ'ապրին փոխանակութեամբք, յորս ձեր մեծանուն Բասդէօռը մեծագոյն դերն ունեցած է. Գիտական նոր վիրաբուժութիւնն հիմնեալ է Բասդէօռի անուան վրայ. Ցարտաւենք այս եղբայրական ճամբուն մէջ, և թող բովանդակ աշխարհի վիրաբուժութիւնն ընդգրկէ ձեր պատուական Ընկերութեան նշանաբանն որ այս է. «Ճշմարտութիւն Գիտութեան մէջ, բարոյականութիւն Գեղարուեստի մէջ.» (Vérité dans la Science, moralité dans l'Art.)

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹԵՐ.—Փեթերսպուրկէ Հոկտ. 28ին կը հեռագրուի առ Թայմզ.—Հոս բաւական ուշադրութիւն գրաւեց Լոնտոնէ առ Նովոյէ Վրեմիա ուղղեալ հեռագիր մը, որ կը ծանուցանէ թէ «Թայմզ լուրհուրդ կուտայ դրամատէրներուն որ ռուսական արժեթուղթ գնեն. Այս խորհուրդ ցոյց կուտայ թէ Լոնտոնի բարձր սեղանաւորութեան շրջանակայ մէջ Ռուսիոյ նկատմամբ կարծեաց փոփոխում մը յառաջ եկած է.»

ՆՈՐԹ ՊՐԻԹԻՇ ապահովագրական ընկերութեան նկատմամբ վերջերս պտըտած զրոյցը Թայմզ սապէս կ'ուղղէ իր Հոկտ. 28 թուով. «Նորթ Պրիթիշ էնտ Մէրքընթայլ ապահովագրական Ընկերութեան գրասենեկին մէջ նախորդ հաշուակալի մը գործած անկանոնութեանց վրայ չափազանցութիւնք զրուցուած ըլլալով, յիշեալ Ընկերութեան կողմէ կը հաղորդուի մեզ թէ տնօրէնք չեն կարծեր թէ նոյն հաշուակալէն զատ ուրիշ պաշտօնեայներ մասնակցած ըլլան այս անկանոնութեանց մէջ, և թէ խորուած գումարն իրենք ութ հազար անգլ. ոսկիէն աւելի չեն ենթադրեր.»

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.—Քասէլէ (Գերմանիա) կը հեռագրուի Հոկտ. 27ին. Քաղաքիս Բֆայֆեր և Հարտդէկէն սեղանաւորական տան սնանկութեան ծանուցումը բովանդակ նահանգիս մէջ խորին տագնապ պատճառեց. Կ'ըսուի թէ գոյք գրեթէ բնաւ չիք, մինչ պարտքն է չորս միլիոն մարք. Հարդտէկէն ինքնասպան եղաւ թոյն առնելով, իսկ Բֆայֆեր երեսը ծածկեց. Կը կարծուի թէ Անգլիա գացած է. Այս սնանկութիւն մեծ թշուառութիւն կը պատճառէ հաւ. քիչ ստակի տէր շատ մարդիկ բոլոր ունեցածնին կորսնցին, և նմանապէս կորան զանազան ընկերակցութեանց և ակմբոց պատկանեալ գումարք.»

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ մէջ Մայսորի ուսեալ վեհապետը կամ Մահարաճան (որ քանի մը տարի առաջ Կ. Պոլիս եկաւ,) նոր օրէնք մը հաստատած է իր երկրին համար, որուն համեմատ ընտրեալ պատգամաւորաց ժողով մը գումարեցաւ, վարչութեան ընթացքին վրայ կարծիք յայտնելու և ներկայանալի ծրագիրները վաւերացնելու համար. Կալկաթայէ Հոկտ. 27ին կը հեռագրուի թէ այս նորընտիր ժողովոյն առաջին նիստը տեղի ունեցաւ, յորում Մայսորի նախարարապետն եկմտացոյցը մատուցանելով, ցուցուց թէ հասոյթք ծախքերէն աւելի են. Անգլ. քաղաքական գործակատարն որ ներկայ էր, գովեց Մայսորի կառավարութիւնն՝ հանքերու շահագործումն յառաջ ատնելով սովորականէն աւելի պետական եկամուտ ձեռք բերած ըլլալուն համար. Հնդկահեաց ամուսնական տարիքը բարձրացնող օրինական ծրագիրը մատուցուած է ժողովոյն, բայց սաստիկ ընդդիմութիւն կը գուշակուի պահպանողական մեծամասնութեան կողմէ.

ՇԵՐԱՄԱԲՈՒԾՈՒԹԵԱՆ ի Ֆրանսա վերջին եղանակին մէջ շատ յաջող արդիւնք տուած ըլլալն այս անգամ կառավարական վիճակագրով ալ հաստատեցաւ. 223,012 ունկի հունտ մշակուած էր, նախընթաց չորս տարիներէն պակաս, բայց շերամի մշակութեան արուեստն այնքան կատարելագործուած է որ այժմ նուազ հունտով առաւել խոզակ հանուած է. 9,987,110 քիլօ խոզակ առնուած է, այն է՝ 44 ½ քիլօ առ մէն մի ունկի հունտ. Այս գումար 2½ միլիոն քիլօ աւելի է քան նախընթաց չորս տարիներու արտադրութիւնն. Անցեալ տարի առ մէն մի ունկի արտադրութիւնն 34 քիլոյէ պակաս էր. Գինն եւս վրայ զըրած է.

ԵՕՐԿԻՈՍ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ գահակալութեան 30 րդ տարեդարձը տօնեցաւ այս երեքշաբթի. Այս առթիւ Մոնիթէօռ Օրիանթալ և մայրաքաղաքիս ուրիշ յունական թերթեր խմբագրականներ հրատարակելով, ի վեր հանեցին Ն. Վեհափառութեան ընտիր ձիրքերն և անոր իշխանութեան օրով Յունաստանի վիճակին բարեփոխումն այլ և այլ նկատմամբք. Յիշեցին թէ կոմս Քաբօ տ'Իստրիայի վարչութեան օրով երկիրն հանդարտութիւն չէր վայելած. Վերջապէս, 1862 ին, խիստ վիճակին բարեփոխման յուսով, հրաւէր ա՛եղաւ Դանիոյ թագաւորին, որոյ հէօրկ երիտասարդ որդին ստանձնեց երկրին վարչութիւնն. Այս անգամ երկրին մէջ իսկ ծնած հելլէն իշխաններ, որք կ'ապահովէին արքայական գահոյն կանոնաւոր ժառանգութիւնը. Գահաժառանգ իշխանն ինք եւս ունի մանչ զաւակ. Եւ Եօրկիոս թագաւորին օրով շատ մը բարենորոգմունք կատարեցան. Յոնիական եօթն կղզիներն Անգլիա Յունաստանի դարձուց Եօրկիոս թագաւորին օրով, որոյ քոյրն է Կալլէսի իշխանուհին. Թէպէտ հիմա գանձային դրութիւնը շատ դժուար պայմաններու մէջ կը գտնուի, բայց Յունաստան յոյս ունի այժմեան նիւթական դժուարութիւնն եւս անցունելու.

ԱՋ ԵՒ ՁԱԽ

Մեծամեծաց ի Ֆրէտէնսպորկ բնակութեան առթիւ օտար թղթակիցք գրած են թէ Դանիոյ մէջ պատուաւոր կողմը ձախն է, և ոչ աջ կողմն, ինչպէս ուրիշ ամեն տեղ. Օրինակի համար, սեղանին վրայ, տան տիրոջ կամ տան տիրուհւոյն ձախ կողմը կը բազմի գլխաւոր հիւրը. Ֆիկարօյի թըղթակիցը կը զարմանայ որ Դանիացիք այս մասին բոլոր աշխարհի սովորութենէն տարբեր սովորութեան մը կը հետեւին.—Բայց մեզ կը թուի թէ Ֆիկարօ պէտք չէ զարմանայ. Դանիացիներն ալ թերեւս իրաւունք ունին. Համէլթի երկրակիցները պարապ մարդիկ չեն. զի ո՞չ ապաքէն մարդուս սիրտը ձախ կողմն է. ուրեմն, մեր ձախ կողմը նստողը մեր սրտին ամենէն մօտ նստած կ'ըլլայ, կ'ըսեն թերեւս Դանիացիք. Աջ կողմն ի՞նչ կայ. Ոյժը կայ միայն. Մարդուս աջ բազուկը ձախ բազուկէն աւելի զօրաւոր է. Բայց, ասոր ալ փոխան, երբեմն մարդուս ձախ ականջն աջ ականջէն, ձախ աչքը միւսէն աւելի սուր կ'ըլլան. Իրաւ է որ, երբ մէս գնէք, աջ կողմը կ'ուզէք գնել, ձախ կողմէն նուազ սկրուտ ըլլալուն համար. Բայց ասկէ չի հետեւիր որ Էլսէնէօրի դղեակը պարունակող քանաստեղծական երկրին մէջ, Օֆելիայի հայրենիքին մէջ, զգացումները նուազ փափուկ են քան այլուր։

ՏՊԱՐԱՆ, ՎԻՄԱԳՐԱՏՈՒՆ, ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ
ԵՒ
ԳՐԱՏՈՒՆ

Գ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ

Սուլթան-Համամ ճատտէսի թիւ 14.

ՑՈՒՑԱԿ ԳՐՈՑ
ԵՒ
ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆՔ

Գրատունս ի լոյս ընծայած է սոյն գեղեցիկ և սիրուն ԳՐԱՑԱՆԿՆ ուր ամփոփուած է

Ա. Իրեն սեպհական գրքերն, որոց պարունակութեան մասին կուտայ ուրոյն պիտանի ծանօթութիւններ.

Բ. Այլոց տպագրեալ և հրապարակի վրայ յաճախեալ Դպրոցական, Գիտական, Դրական և այլ ամեն տեսակ գրոց Ցանկ մը իրենց գներով.

Գ. Գաւառացւոց ի դիւրութիւն համայն Թուրքիոյ Թղթատարութեան սակագնոց մասին կարեւոր գիտելիք.

Դ. Պաղտատլեան գործատան այն է Տպարանի, Վիմագրատան, Կազմատան և Գրատան վերաբերեալ տեղեկութիւններ, եւ

Ե. Սոյն Ցանկին կցուած է նաեւ մըշտնջենական Օրացոյց մը դիւրըմբռնելի, որ պարզ տախտակի մը վրայ կը պատկերացնէ 1600 էն մինչեւ 2400 տարիներու մանրամասնութիւնները, որով կարելի է դիւրաւ գտնել ամսաթիւերն ու օրերը.

Սոյն ցանկը ձրի կը տրուի փափաքողաց.

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (70)

ԺԻՒԼ ԼԵՌՄԻՆԱ

ԲԱՐԻԶԻ ԳԱՅԼԵՐԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ՄԵՌԵԱԼՆԵՐՈՒՆ ԱԿՈՒՄԲԸ

—Պարոն կոմս, ըսաւ դքսուհին, այս վայրկեանէս ձերն եմ... և ի՛նչ ալ ըլլայ ձեր ինձ ուղղած աղերսը, կրնամ ապահովել ձեզ որ իմ տկար ազդեցութիւնս պիտի գործածեմ ձեզ գոհացնելու համար...

Մանքալ խօսք առաւ.

—Եթէ լաւ հասկցայ Պ. տը Շէալիէին դիտաւորութիւնը, այն մարդը ուսկից առանկ ծառայութիւն մը պիտի խնդրենք, բարձր կացութեան մը հետ ծանօթ և անհերքելի պատուաւորութիւն ունենալու է.

—Անշուշտ.

—Լաւ ուրեմն, եթէ համարձակէի կարծիք մը յայտնելու, պիտի յիշեցունէի տիկին դքսուհիին թէ փարիզեան ընկերութեան մէջ ոչ ոք աւելի արժանի կ'երեւայ այս վստահութեան քան մարդ մը որ մասնաւոր յարգանք կը վայելէ.

—Անո՞ւնը.

—Զգուշակեցի՞ք. Պ. տը Պելէն դուքսին վրայ կուզեմ խօսիլ.

Թէնիա Մանքալին երեսը կը նայէր և կը ջանար հասկնալ նպատակն ուր կը դիմէր. Բայց Թիապարտին երեսը կորսուած էր իր վայրագ արտայայտութիւնը և քաղաքավար մեծարանքի դիմակն առած էր. Գալով Ժաքին, մօտիկ կ'ընէր գոգցես առանց լսելու. Կը դիտէր դքսուհիին մազերը որք անփութօրէն ինկած էին ծածրակին վրայ. անոր բէնէւաւարին տակ կը գուշակէր սքանչելի ձեւերը որք երբեմն գլուխգործոց մը ներշնչած էին Մարսիալի. Իր ակնարկը կը վազէր անոր նուրբ ձեռքերուն, ճերմակ ու կլոր բազուկներուն վրայէն զորս արձանագործ մը պիտի կաղապարէր, և այս անգիտակից պաշտումին մէջ չիտակը շատ փոյթը չէր այն խօսակցութիւնը որուն առարկայ էր ինք.

—Արդէն պատիւ ունեցայ, շարունակեց Մանքալ, Պ. դուքսին զգացունել այս բանը, և համոզուած եմ թէ տիկին տը Թորէսի յանձնարարութիւնը ամենազօր պիտի ըլլայ Պ. տը Շէալիէն ընդունել տալու անոր.

Թենիա Ժաքօին նայեցաւ, որ, հայեցողութեանը մէջ յանկարծակիի գալով. շիկնեցաւ և աչուըները խոնարհեց.

—Ի՞նչ է ձեր կարծիքը, Պ. տը Շէալիէ, հարցուց դքսուհին.

«Գիտէ՞ք, յարեց ժպտելով, որ եթէ երկչոտութիւնը կը վայլէ երիտասարդութեան, կրնայ սակայն վնասակար ըլլալ ձեզ այն ընկերութեան մէջ ուր պիտի մտնէք։»

—Տիկին, ըսաւ Ժաք աշխուժով, եթէ հաճիք պատուել զիս ձեր պաշտպանութեամբ, ապահով եղէք որ արժանի պիտի ըլլամ անոր...

—Ուրեմն Մանքալ բարեկամիս փափագածին պէս ըլլայ, ըսաւ Թենիա ոտք ելլելով.

Իր շնորհագեղ շարժումներովը, որք զինովցնող հեշտանքի դրոշմը կը կրէին եւ որոց գաղտնիքը գիտեն մեծ ցոփուհիները, մօտեցաւ փոքր կահի մը և ծռելով քանի մը բառ գրեց.

Յետոյ Ժաքին դառնալով.

—Քանի որ, ըսաւ, թոյլ կուտաք ինձ բարութեան դեր մը ստանձնել ձեր կեանքին մէջ, պարոն կոմս, իմ կողմէս ներկայացէք Պ. տը Պելէն դուքսին. լաւագոյն դաստիարակ մը չէք կրնար գտնել, ամեն նկատմամբ արժանի է ձեր վստահութեանը ինչպէս արդէն է մեր յարգանքին... Երկու բառով իրեն կը բացատրեմ ձեր վիճակը. ձեր խորհրդատուն պիտի ըլլայ.

Ժաք ալ ոտքի ելած էր, և իր մատները կը դողդղային երբ դպան դքսուհիին տուած նամակին.

—Գացէք, պարոն կոմս, ըսաւ Թենիա, և յուսադրեցէք զիս որ շատ շուտով չպիտի մոռնաք այն կինը որ երջանիկ է այս թեթեւ ծառայութիւնը ձեզ ըրած ըլլալուն...

Ձեռքը երիտասարդին կարկառեց. Ժաք խոնարհեցաւ, և, անգիտակից շարժումով մը, բռնեց այդ ձեռքն ու շուրթերն անոր կպցուց... Թենիա չքաշեց զայն... սարսուռ մը պտտեցաւ երիտասարդին երակներուն մէջ... Պահ մը ետքը, կէս խելայեղ, ուղեղը տենդոտ, դուրս կը ցատքէր ապարանքէն.

—Է՛յ ուրեմն, սիրելի դաշնակից, ըսաւ Թորէս Մանքալի, գո՞հ էք ինձ.

Առանց աւելի հեռուն երթալու, քանի մը բառով պէտք է բացատրել թէ ինչպէս Ժաքօ, գործաւորը, մէկէնիմէկ Շէալիէ կոմս եղած էր. Մնաց որ, ասկից պարզ բան չկայ. Ճշմարիտ Շէալիէ կոմսը այն անուանարկ ցոփակեացներէն էր որք ամեն վայելք չարաչար գործածելէ ետք, քիչ քիչ կ'իջնան թշուառութեան ամեն աստիճաններէն. Օր մը, Մանքալ անոր հանդիպած էր. դժոխային գաղափար մը անցած էր ուղեղէն.

—Պարոն կոմս, ըսած էր անոր, ի՞նչ կուտայիք երեք ամսուան պերճանքի եւ հարստութեան համար որք յիշեցունէին ձեզ ձեր երբեմնի կեանքը.

Այս խօսքերուն վրայ, ծեր կոմսին բոլոր ախորժակները մէկէնիմէկ արթնցած էին, և պայմանագրութիւն մը կնքուած էր անոնց միջեւ. Հարիւր հազար ֆրանքի փոխարէն, Շէալիէ կոմսը կտակ մը և ծննդեան վկայագիր մը ստորագրած էր որ կը պատկանէր Ժաքի. Կտակին մէջ ապօրէն յարաբերութեան պատմութիւն մը յիշուած էր. ասկից աւելի բնական բան չկար. Յետոյ կոմսը խոլաբար նետուած էր հաճոյքներու յորձանքին մէջ. բայց իր ծնգաց կազմը չէր կրցած դիմանալ ամեն տեսակ ծայրայեղութիւններու. Երկու ամիս ետքը շնչերակի խզումէ մը կը մեռնէր, և ահա այն ատեն Պ. Մանքալ կը յայտնէր Ժաքին այս կարծեցեալ պարագան որ միակ ժառանգորդը կ'ընէր զայն Շէալիէ կոմսին....

ԺԲ

ՄԻՖԼԻԷԻ ՏԱՐՓԱՆՔԸ

Ընթերցողը թող ներէ մեզ եթէ, մեր ետեւէն քաշելով զինքը, կը ստիպենք որ մէկէնիմէկ Պ. տը Պելէնի ապարանքէն անցնի Կանտոյ Աբէյի գինետունը. անկից ցոփուհիի մը առանձնասենեակն, յետոյ ուրիշ տեղ, և միշտ աւելի հեռուն.

Իրողութիւնները կը դոչեն պատմիչին.

—Յառա՛ջ, յառա՛ջ.

Այն կնճռոտ տաղմին մէջ զոր ձեռնարկեցինք պատմել և որ, երեսուն տարի կայ, մնացած է խորհրդաւոր մթութեան մը մէջ, զոր հազիւ կտրած անցած են մէկ քանի մահասարսուռ լոյսեր, ընկերութեան ամեն խաւերուն պատկանող տարբեր տարբեր անձինք իրարու զարնուած են սոսկալի պայքարի մը մէջ որ դէմ դէմի հանած է բոլորովին աննման և ըստ երեւոյթին իրարու անծանօթ էակներ. ուստի ստիպուած ենք անոնց հետեւիլ այն զանազան միջավայրերը ուր կ'ապրին.

Այս ըսելէ ետք, երթանք Ժեվրի քարափը որ, ինչպէս յայտնի է, կը տարածուի Նոթր Տամ կամուրջէն մինչեւ Շանժ կամուրջը. Հոն, Սօռի փողոցին անկիւնը, տուն մը, որ քարափին վրայ ծռած էր կարծես փչելու մօտ, ապաստան կ'ընծայէր կարգ մը անձերու. Երրորդ և վերջին յարկին մէկ մանսարտին մէջ — ճիշդ սրածայր տանիքին տակ — Միֆլիէ, Կոնիկլօ և Մալուանէր ծնրադրած էին գետինը.

Արդեօք, յանցաւոր արարածներ, զղջի վէշտերուն մէ՞ջ թաղուած էին և շըննո՞րհ կը հայցէին Ցաւոտենականէն.

Ամենեւին. Մէջտեղերնին, գետինը, պարկ մը կար, և իրենց ձեռքերը, դէպ ի երկինք բարձրանալէ շատ հեռի, մեծ գործունէութեամբ զբաղած էին խառնշտկելու յիշեալ պարկը, ուսկից մէկիկ մէկիկ դուրս կը քաշէին յոյժ զարմանալի առարկաներ.

Զոյգ մը անկրունկ և անոյշ հին կօշիկ, յետոյ ճաթռտած փայտամայկեր, յետոյ հովանոցի կոթ մը, քուրջերու ծրար մը. Ի՞նչ գիտնամ. Եւ միշտ կը փնտռէին, վասնզի պարկը անսպառ կ'երեւէր Ֆորթիւնաթուսի հաչակաւոր քսակին պէս.

Յանկարծ ուրախութեան երրեակ աղաղակ մը խուսափեցաւ այս երեք ազնուականներուն երեք կուրծքերէն, և տեսնելու համար ինչ որ ընդնշմարուած էին անշուշտ պարկին խորը, այնքան շտապով ծռեցան որ իրենց երեք գանկերն իրար բախեցան չոր աղմուկով մը.

Բայց, առանց կենալու այս անկարեւոր պարագային, վայրկենապէս ելան կայնեցան.

—Արծաթէ աշտանակ մը, գոչեց Միֆլիէ.

—Ոսկեզօծ արծաթէ սպաս մը, ըսաւ Կոնիկլօ հեգնօրէն.

—Պղինձէ սան մը, պոռաց Մալուանէր.

—Եւ ամենը ո՞րչափ.

—Այսչափ.

—Բէ՛հ, այն ատունը սպանելն անգամ չէր արժեր, ըսաւ Մալուանէր, որ զգայուն սիրտ ունէր.

(Շարունակելի)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ցառաջիկայ երեքշաբթի օր, 26 հոկտեմբեր, տարեդարձ մահուան հոգելոյս Ներսէս Պատրիարքի, Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյն մէջ հանդիսաւոր Պատարագ պիտի մատուցուի և հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի։

Պատարագը պիտի մատուցանէ կեդր. Վարժարանի եկեղեցական պատմութեան ուսուցիչ և Գատըգիւղի քարոզիչ Գեր. Մելքիսեդէկ եպիսկոպոս Մուրատեան։

Նոյն օրը, յետ աւարտման Ս. Պատարագի, պիտի կատարուի կեդրոնական վարժարանի այս տարուան շրջանաւարտներու վկայականաց բաշխման հանդէսը՝ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր նախագահութեամբ և ի ներկայութեան հրաւիրելոց։

Ազն. Օր. Երմոնիկ Ն. Վարդանեան, քոյր հանգուցեալ վաճառական Պօղոս էֆէնտի Վարդանեանի, իւր ի Մուսալլա բնակած փայտաշէն տունը և ի Բերա ունեցած երկու քարուկիր կալուածները եւ չահու տուած 200 ոսկւոյ գումարը, ընդ ամենայն 1700 ոսկւոյ ստացուածք, բարեգործական նպատակներու յատկացուցած է հետեւեալ կերպիւ.

Այս ստացուածոց եկամուտն ինք պիտի ընդունի ցկեանս։ Յետ իւր մահուան, եօթը հարիւր ոսկւոյ գումար մը կը թողու Երուսաղեմայ վանքին, պայմանաւ որ Վանքին ժառանգաւորաց վարժարանէն ութ տարին մէկ անգամ երիտասարդ մը եւրոպական համալսարան մը ղրկուի։ Մնացեալ հազար ոսկին ալ Ազգ. Հիւանդանոցին կը թողու, պայմանաւ որ Հիւանդանոցի որբերուն գիւղատնտեսութեան դաս տրուի մասնագէտ ուսուցչի մը ձեռամբ։ Վերոյիշեալ կալուածները արդէն Երուսաղեմայ վանքին վրայ դարձուած են։ Սոյն կտակը Վագֆի օրինաց համաձայն վիճակի մէջ նուիրագործելու համար պէտք եղած գործողութիւնք կատարուելու վրայ են, ի ձեռն կտակաց բարեխնամ Հոգաբարձութեան։

Պատրիարքական Գեր. փոխանորդ Հայրն երէկ Մէարիֆի պաշտօնատունը գնաց և տեսակցեցաւ կրթական նախարար Վսեմ. Զիւհտի փաշայի հետ։

Քաղաքական ժողովոյ ատենապետ Վսեմ. Մաքսուտ Սիմոն պէյ նախընթաց օր Ոստիկանութեան պաշտօնատունն երթալով, տեսակցեցաւ նախարար Վսեմ. Նազըմ պէյի հետ։

Կ'ըսուի թէ Գեր. Աբրահամ եպիսկոպոս Մամիկոնեան, որ Սիս երթալու կը պատրաստուէր, առ այժմ յետաձգած է իր ուղեւորութիւնը։

Թիֆլիզէն լուր մը կը հաղորդէն մեծապատւոյթեամբ, թէ Բագուի ազգայիններէն հարուստ վաճառական մը յանձն առեր է իր ծախքով կատարել տալ վեհարանի շինութիւնն և միանգամայն մեծագումար դրամագլուխ մը նուիրել յօգուտ Ս. Էջմիածնայ մայր թանգարանի։

Պէյքօզի Թաղական խորհուրդը շնորհակալութեամբ կը հաղորդէ թէ խոհարարապետ Գասպար էֆ. Դարբինեան՝ գիւղին Ս. Նիկողայոս եկեղեցւոյն նուիրեր է արծաթեայ աղաւնի մը։

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԿԱՐԻՆ, 9 Հոկտեմբեր

Հոգաբարձութիւնս կը փութայ ի գիտութիւն համայնից ծանուցանել թէ Սանասարեան վարժարանի դասախօսութիւնք սկսուած են և այլ եւս չեն ընդունուիր Թոշակաւոր աշակերտի ընդունելութեան մասին լինելիք դիմումներն, որք առաջիկայ տարուան համար ի նկատի պիտի առնուին։

Այս առթիւ հոգաբարձութիւնս ուրախութեամբ կը ծանուցանէ թէ նոյն վարժարանի Ուսուցչական խումբին վրայ աւելցած են Մեծ. Տեարք՝ Խաչատուր էֆ. Բաղդասարեան՝ ուսուցիչ հայերէն լեզուի և գրագիտութեան, Նիկողոս էֆ. Թոթվայեան՝ ուսուցիչ տաճկերէն լեզուի և Պ. Ռբնօ, ուսուցիչ գաղղիերէն լեզուի՝ ուղղակի Բարիզէն Ալիանս Ֆրանսէզի միջոցաւ բերել տրուած։ Ուսուցչական այս նոր ոյժերն հնոյն հետ միանալով զօրաւոր երաշխիք մ'են վարժարանին յառաջդիմութեան։

Առաջնորդ Կարնոյ և յարակից վիճակաց և նախագահ Հոգբ. Սանաս. վարժարանին
Աղօթարար
ՂԵՒՈՆԴ ԱՐՔԵՊԻՍԿ. ՇԻՇՄԱՆԵԱՆ
Ի դիմաց Հոգաբարձութեան
Անդամ Տեսչութեան
Գէորգ Աճէմեան
Քարտուղար Մինհրան Մ. Զօհրապեան

Երիտասարդ ճարտարագէտ Աստիկ էֆ. Հարենց, որուն մահագոյժը կը հրատարակենք ի ստորեւ, ահաւոր արկածի մը զոհ գացած է։ Պէօյիւքտէրէի Զայըրին կողմը կառուցուելու վրայ եղող գործարանի մը հսկողութիւնը յանձնուած էր իրեն. երէկ առաւօտ, ըստ սովորութեան կերթայ աչքէ անցունել շինութիւնը և լաստափայտերուն վրայ կեցած պահուն, տասնըութ կանգուն բարձրութենէ մը վար իյնալով յանկարծ, վայրկենական կերպով կը մեռնի։ Հանգուցեալը գործունեայ և կարող էր իր արուեստին մէջ. աշխատած էր Գավաֆեան գործարանին մէջ և զանազան շինութիւններ կատարած յաջողապէս։ Քսանըութ տարեկան էր։

Այրի Տիկին Վէրօնիկ Ա. Հարենց, Տ. և Տիկին Մաքսուտ Հարենց, Տ. և Տիկին Կարապետ Հարենց, Տ. և Տիկին Գաբրիէլ Հարենց, Տ. և Տիկին Նշան Հարենց, Նաշիս էֆէնտի Ասատուրեան, Մարտիրոս և Գառնիկ էֆէնտիք Հարենց և Կարապետ էֆէնտի Էդնայեան խորին ցաւով կը ծանուցանեն թէ

ԱՍՏԻԿ ԷՖԷՆՏԻ Օ. ՀԱՐԵՆՑ

երիտասարդ ճարտարագէտը, երէկ զոհ գնաց ահաւոր արկածի մը ի Պէօյիւքտէրէ, ի խոր սուգ համակելով իր եղբայրները, ազգականներն ու համայն պարագայները։

Յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը պիտի կատարուի վաղը, շաբաթ, ժամ 5ին, ի Մայր Եկեղեցւոջ Գում-Գաբուի, ուրկէ հանգուցեալոյն մարմինը պիտի փոխադրուի Պըլըքլըի Ազգ. գերեզմանատունը։

Պէօյիւքտէրէ, 22 Հոկտ. 1893

Կը խնդրուի ամեն անոնցմէ որոնք մահուան մահագդ չեն ստացած, իբր այն նկատել ներկայս։

Վասն հանգստեան հոգւոյ եւ օրհնութեան յիշատակի հանգուցեալ Մկրտիչ էֆ. Անդրէասեանի, յառաջիկայ կիւրակէ (հոկտ. 24) Գեր. Մատթէոս Ս. Արքեպիսկոպոս Իզմիրլեան հանդերձեալ է Ս. պատարագ մատուցանել ի Ծնունդ Ս. Աստուածածին եկեղեցւոջ Մարքիրէօյի, ըստ փափաքանաց Անդրէասեան ազակիր ընտանեաց։

Ծանուցանելով զայս ի գիտութիւն բարեկամաց հանգուցելոյն.

Անամ աղօթարար ի Տէր
Տնօրէնց
ԳԱԲՐԻԷԼ ՔՀ. ԽԱՆՃԵԱՆ

22 Հոկտ. 1893 1—2

Ներքին լուրեր

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆԸ.—(Պաշտօնական Ձեռագիր) Մինչեւ երեկուան ժամ 7, հիւանդանոցին մէջ դէպք չէ պատահած։ Թաղապետութեան Զ. շրջանակին (Բերա) մասնաւոր հիւանդանոցին մէջ դարմանուող հիւանդ մը ապաքինած է։ Նոր դէպքեր պատահած են հետեւեալ անդերու մէջ. Սէլիմիյէ զօրանոցին մէջ մէկ, ի Գատըգիւղ՝ մէկ, ի Գասըմ Փաշա Տէրէպօյը Ճամաճը՝ մէկ և ի Խասքէօյ՝ մէկ։ Այս վերջինը մեռած է, ինչպէս նաեւ առաջուան հիւանդներէն մին, որ թաղապետութեան Բ. շրջանակին (Պոլիս, Ֆաթիհ) մասնաւոր հիւանդանոցին մէջ կը դարմանուէր։ Միւս հիւանդներուն առողջական վիճակը գոհացուցիչ է։

Ի ՆԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ.—Ներքին գործոց և Դատական Վսեմ. Նախարարք երէկ կայս. պալատ երթալով ստացան վեհ. Սուլթանի հրամանները։

ՎՍԵՄ. ՄԻՔԱՅԷԼ ՓԱՇԱ, Նախարար կայս. անձնական Գանձուն, առջի օրը կայս. պալատ գնաց և իրեն շնորհեալ վէզիրութեան բարձր աստիճանին համար շնորհակալութիւն մատուցանելով արժանացաւ կայսերական ընդունելութեան։

Կայս. Մէնշուրի ընթերցումը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ շաբթուն Ն. Վսեմութեան բնակարանին մէջ յ'Օրթագիւղ։

ՄԱԼԻԹԷԻ մէջ Նախարար Վսեմ. Նազիֆ փաշայի նախագահութեամբ կազմեալ յանձնաժողովը, որ պաշտօն ունի խորհրդակցութիւններ կատարել ոսկին և արծաթը մինչեւ եղած տարբերութեան բարձրանալուն վրայ և առ այդ որոշում մը տալ, իւր պաշտօնն աւարտելով տեղեկագիր մը պատրաստած և մատուցած է Բ. Դրան։

ԳԱՐԱՍԻԻ գաւառին կառավարչին ու պաշտօնէից դէմ եղած բողոքները քննելու համար քննիչ յանձնախումբ մը ղրկուելով անդ, հաստատուած էր թէ տրուած տեղեկութիւնք անհիմն են։ Սոյնն կիմանայ թէ Պետական Խորհուրդն որոշած է այդ տեղեկութիւնները տալող անձանց նկատմամբ կատարել օրինական հարկ եղած գործողութիւնները։ Դատական Նախարարութիւնն եպարքոսական հրամանաւ պէտք եղածն ի գործ պիտի դնէ։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ.—Հոկտ. 19ին, Եսկիշէհրի մէջ երեք մահ, որոց մին տաճկուան բնուածներէն։

—Զօրս օրէ ի վեր՝ այսինքն մինչեւ հոկտ. 20, Իզմիրի մէջ նոր դէպք չէ պատահած։ Առաջուան հիւանդներէն երկուքը մեռած են, որոց մին հինգ օր առաջ վարակուած էր և միւսն ալ վեց օր առաջ։ Տէնիզլիի ու Նահանգին միւս կողմերուն մէջ հանրային առողջութիւնը գոհացուցիչ է։

—Տրապիզոնի մէջ հոկտ. 19էն 20, ո և է դէպք չէ պատահած, նոյնպէս ի Սամսոն։

—Հոկտ. 18էն 19, Պաղտատի մէջ՝ մէկ մահ. Հոկտ. 19էն 20, մահ չէ պատահած. Հոկտ. 17էն 18, Հըլլէի մէջ՝ երկու մահ, Սէմավէի մէջ՝ մէկ և Մէսնէտլի գաւառակին մէջ՝ մէկ։ Հոկտ. 17ին ի Խանգին՝ մէկ։ Հոկտ. 12էն 15, Հինտիյէի շրջակայ Քեապուրի Պէնի Հասան հասարակութեան մէջ՝ 104։

—Աւչի օրը Իպրաիլէն Գավագ ժամանող Թրօւէքէօ անուն շոգենաւին նաւաստիներէ մին կասկածելի նշաններով հիւանդացած ըլլալով, այդ շոգենաւ՝ Առողջապահական վարչութեան հրամանաւ՝ Սինոպի մաքրանոցը ղրկուած է երկու պաշտօնէից հսկողութեամբ։

—Գալիպոլի գայմագամը Թուզլա երթալով առողջապահական քննիչ Րաիֆ էֆէնտիի հետ որոշած է այն տեղը, ուր պիտի կառուցուին քարանթինայի պառաքներն, որք վեց հարիւր հոգի պարունակելու բաւական պիտի ըլլան։ Գայմագամը հեռագրաւ խնդրած է Քաղաքապետութենէն ղրկել հարկ եղած գործաւորներն ու շինուածանիւթերը։

—Էնկիւրիի մօտ գտնուած Պիչերի մաքրանոցին մէջ քարանթինա սպասելիք գործաւորաց ուտեստին համար 15 հազար ղրուշ պիտի յատկացուի Նահանգին սնտուկէն և վրաններ պիտի ղրկուին։

—Երէկ, Խնձօրիւ մաքրանոցը ղրկուեցան յիսուն վերմակներ և քառասուն բազմոցներ։

—Առողջապահական քննիչ Պ. Վոմ Պէօյիւք Չէքմէճէ գացած է որոշելու համար այն տեղը ուր քարանթինայի պառաքներ պիտի կառուցուին։

ՕՏԱՐ ՇՈԳԵՆԱՒՔ.—Առողջապահական վարչութիւնն հետեւեալ կերպիւ որոշած է վէջէ տուրքն որ պիտի գանձուի օտար երկիրներէ Թուրքիոյ նաւահանգիստներն եկող շոգենաւերէն. 300 տակառաչափէն աւելի տարողութիւն ունեցողներէն 50 ղրուշ պիտի առնուի, ոսկին հարիւր ղրուշի հաշւով. 100էն մինչեւ 300 տակառաչափի համար՝ 25 և 100 տակառաչափէն վար եղողներէն ալ 10։ Այս տուրք ամբողջովին պիտի գանձուի այդ նաւերու մեկնած նաւահանգիստներէն, իսկ այն նաւահանգիստներուն մէջ ուր ճամբան պիտի հանդիպին, կէսը պիտի առնուի։ Առանց վէջէի Թուրքիոյ նաւահանգիստները եկող նաւերուն բռնութեամբ չպիտի տրուի և 48 ժամ ցամաքի հետ յարաբերութիւն ունենալէ պիտի արգիլուին։ Այդ միջոցին բժշկական խիստ քննութեանց պիտի ենթարկուին։ Այս որոշումներ հեռագրաւ հաղորդուած են նաւահանգիստներու հրամանատարներուն, ծանուցուելով միանգամայն թէ նոյեմբեր 1ի (Ն. Տ.) չորեքշաբթի օրէն սկսեալ գործադրելի են։

ՆՈՐՏԷՆՖԻԼՏ զինագործարանին ներկայացուցիչ Պ. Մաքսիմ մայրաքաղաքս կը սպասուի, իբր նորահնար խորտընկէցին փորձերը կատարելու համար։

ՋՐՀԱՆԿԻՐ ԶՕՐՔԵՐ.— Կայս. Իրատէ մը կը հրամայէ որ Սկիւտար, Գուզկունճուք, Պէյլէրպէյ, Հայտար-փաշա, Գատըգիւղ, Մօտա, Ֆէնէր-Պաղչէ եւ Գըզըլ-Թօփրագ հրդեհ ծագած ժամանակ, Սկիւտարի ջրհանկիր զօրաց նոր վաշտէն, զոր կազմակերպած է Զէչէնիի փաշա, երկու գունդեր, որ Սէլիմիյէի զօրանոցը կը գտնուին, պարտին վերոյիշեալ տեղերը փութալ։ Այս վաշտին տրամադրութեան ներքեւ դրուած են վերջերս ջրհաններ, գործիներ և ձիեր։

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԻ Նըսիպին գաւառակի երկու գիւղերու մէջ երեւան եկած պաճարախտ անհետացած է, ձեռք առնուած միջոցներու շնորհիւ։

ԷՎՔԱՖԻ Նախարարութեան հաշուեից գանձման դիւանի դիր-տնօրէն Ալի պէյ, որ ժամանակէ մը ի վեր հիւանդ էր, երէկ մեռաւ։

ԲԵՐԱՅԻ պատժական ատեանը երեք ամսուան բանտարկութեան դատապարտեց Կիւլլի անուն կին մը, որ Ֆէրիքէօյի Սէբաֆիմի ժամացոյցը գողցած էր։

ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼՍԷՆ երեք ժամ հեռուն գտնուած Քիւչիւք Կէրտէլի անուն ագարակին ուխարաց մէջ ծաղկախտ երեւան եկած է։

ԵՒԴՈԿԻՈՅ թաղապետական բժիշկ կարգուած է բժշկական վարժարանի քաղաքային ճիւղին շրջանաւարտներէն Գէորգ էֆէնտի Շիրինեան։

ՊՐՈՒՍԱՅԻ կուսակալը իւր ներկայութեան կոչելով Մուտանիա-Պրուսայի երկաթուղւոյ տնօրէնը, պատուիրած է հարկ եղած միջոցները ձեռք առնել որպէսզի անցեալ օր երկու վարչութեան միջեւ տեղի ունեցած բախման նման դէպքեր տեղի չունենան յետ այսորիկ։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ դեսպան Պ. Նէլիտօֆ որ անցեալ օր Մեծ Կղզի գնացած էր զբօսական պտոյտի մը համար, երէկ Բերա վերադարձաւ։

ՄԱՆԱՍՏԸՐԻ Կէօրիւճէ գաւառին մէջ առջի իրիկուն երկու անգամ երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեր են։

ՊԵՏԱԿԱՆ Խորհրդոյ որոշմամբ յետ այսորիկ կառավարական պաշտօնատանց քարտուղարաց ամսաթոշակի համար զատ զատ ձեռքէններ պիտի տրուին։

ԿՐԿՆԱԿ ՈՃԻՐ.— Կիրակի գիշեր, ժամը 5ին միջոցները, երկու եղբայրներ սպաննուեցան Թէքքէի կողմը, Եաթէր փողոց, կօշկակարի մը խանութին մէջ։ Այս խանութը կը բանեցնէր 20 տարեկան Քօսթի անուն յոյն մը։ Ասոր եղբայրը, ինքն ալ կօշկակար, 22 տարեկան, Եանի կը կոչուի և կաշխատի Եազըճը փողոցին մէջ։ Երկու եղբայրներուն ընտանիքը կը բնակի Եաթէր փողոցը Քօսթիի խանութին դէմ։ Եանի՝ օրուան աշխատութիւնը լմնցունելէ ետք՝ տուն դարձած էր և տեսնելով որ եղբօրը խանութին մէջ լոյս կը վառի, գընաց անոր օգնելու։ Այս պահուս, երկու եղբայրներուն ծանօթներէն երկու երիտասարդներ, Ալէքօ՝ Քալաթարիացի և Բանայի՝ Անտրօս կղզիէն,— այս վերջինը հիւսն,— կօշկակարի խանութը մտան և որովհետեւ քիչ մը գինով էին, սկսան կատակներ ընել երկու եղբայրներուն հետ և անոնց աշխատութիւնը արգիլել։

Քօսթի ըսաւ որ գիրենք հանդարտ թողուն. Բանայի բարկացաւ և դանակ մը քաշելով Քօսթիի ձախ կողին խոթեց և անկենդան գետին փռեց զայն։ Ցետոյ, իր զոհին եղբօրը՝ Եանիի վրայ յարձակելով, զայն ալ վիրաւորեց աջ կողէն և փախաւ։ Ոճրագործին ընկերը, Ալէքօ, Քօսթիի մարմինն առնելով մօտակայ դեղարան մը տարաւ. Եանի, թէեւ վիրաւոր, կրցաւ մինչեւ հոն հետեւիլ անոր։ Այնտեղ հաստատուեցաւ թէ դժբախտ Քօսթին մեռած էր. իսկ եղբօրը վէրքերը դարմանեցին։ Այս միջոցին ոստիկանք հասան և ձերբակալեցին մարդասպանը որ շրջակայքը կը թափառէր։ Բանայիի եղբայրն ալ ձերբակալուեցաւ։ Վիրաւորեալ Եանին հիւանդանոց փոխադրուեցաւ ուր մեռաւ երէկ։ Սպաննուած երկու եղբայրները շատ սիրուած էին իրենց բարի վարքին և աշխատասիրութեանը համար։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ դեսպանն երէկ իր բնակութիւնը Թարապիոյ ամառանոցէն Օթէլ-Լօնտոն փոխադրեց ի Բերա, ուր պիտի բնակի մինչեւ որ դեսպանատան նորոգումներն աւարտին։

ԱՆԳԼԻԱՅԻ ծովակալ Սըր Քըմմըրըլ որ երկու տարի առաջ մայրաքաղաքս այցելած էր արդէն, մօտ օրերս հոս կը սպասուի՝ Փոքր-Ասիոյ մէջ ունեցած արծաթահանքի կապարի հանքերուն վերաբերեալ գործոց կարգադրութեան համար։ Սըր Քըմմըրըլի ներկայացուցիչն է ի Կ. Պոլիս՝ Պ. Կրէկուառ Մարշան։

ԲԱՂԷՇԻ Ախլաթ գաւառակի բնակիչք կ'ըսէ Սաղահ, որք այս տարի հունձք առած չըլլալով առանց սերմերի մնացած են, կայս. կառավարութեան գթութիւնը դիմելով խնդրած են որ փոխանակութեամբ իրենց սերմեր շնորհուի կառավարական մթերանոցներէն։

ՔԵԱՂԸՍԽԱՆԻԻ գիւղին մէջ երեւան եկած անծանօթ հիւանդութիւնը բոլորովին անհետացած ըլլալով դրուած շղթան վերցուած է։

ՔԳԼԻԷՆ ի կենմ հեռագրական թել մը հաստատուած ըլլալով, կայարաններու բացումը կատարուած և ուխարներ զենուելով բարեմաղթութիւններ եղած են վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին։

ՆՈՐ ԶԻՆՈՒՈՐՔ.—Նէտիֆը Խիւմա շոգենաւն յիւրում կը գտնուէին 1458 նոր զինուորներ, երէկ առաւօտ Սամսոնէն Գավագ ժամանեց։ Շոգենաւը ցամաքի հետ առանց յարաբերութեան մնալու ճամբայ ելաւ Պասրա երթալու համար։ Կայս. Թիկնապահ մը ի Գավագ շոգենաւը ղրկուելով, հարկ եղած կարգադրութիւններն ըրաւ զինուորաց հանգստութեանը համար։

ՖԷՐԻԴ ՀԱՅԴԸ ՓԱՇԱ, փոխ-հրամանատար Միջերկրականի նաւուցին, կայս. Իրատէի մը համաձայն արձակուրդ ստացած է մայրաքաղաքս գալու համար։

ՀԷՔՔԵԱՐԻԻ նոր կառավարիչ Մուսթաֆա փաշա իւր պաշտօնատեղին ժամաներ է։

ՊԸՐՈՒԹԻ տէֆթէրտար Հանիֆ էֆէնտի երէկ իւր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանն երէկ դատեց խոհարար Մանուկ, սեղնակապահ Ցակոբ, և Յովհաննէս, Կարապետ ու Ցակոբ անուն անձերն, որք ամբաստանուած էին թէ ի Վէզիր Խան ջրավաճառ Յովհաննէսը խեղդամահ ըրած են։ Ասոնցմէ Մանուկ, սեղնակապահ Ցակոբ եւ Յովհաննէս դատապարտուեցան տասնըհինգական տարուան շղթայակապ աշխատութեան, իսկ Կարապետ ու Ցակոբ անպարտ արձակուեցան։

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ շոգենաւ մը երէկ դէպի Սեւ ծով երթալու պահուն մնուշի պատճառաւ Բաշա Պաղչէի առջեւ հելլենական առագաստանաւի մը զարնուեցաւ։ Շոգենաւին խելաց կողմը թէեւ վնասուեցաւ, սակայն կրցաւ ճամբան շարունակել։

ԴԱՏԱԿԱՆ Նախարարութիւնը տեղեկանալով որ Քէօթահեայի Իւշագ գաւառակի նախնական դատարանին նօտարը (Յօ-Գօ-մէլէրը Յօ-Հայրիէ) օրինական քանակութենէն աւելի տուրք կ'առնու վաւերացման գործողութեանց համար, գրած է որոց որ անկ է արգիլելու այդ պարագան։

ԵԱՆՆԱՅԻ շրջակայից մէջ անցեալները տեղացած կարկուտէն մէկ քանի գիւղերու այգիներն ու հունձքերը վնասուեր և երկու կամուրջներ փլեր են։

Մեր ընթերցողներուն ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք մեր այսօրուան չորրորդ երեսին մէջ հրատարակուած ծանուցման մը վրայ, Քոնեաք Քոթառնի։ Այս ընտիր քոնեաք, որուն ազնուութիւնն ու օգտակարութիւնը հռչակած են մեծամեծ բըժիշկներ, կարեւոր ծառայութիւն մը կուգայ մատուցանել հասարակութեան, տարափոխիկ հիւանդութիւններու այս եղանակիս մէջ։ Անոր գործածութիւնը կըրնայ նպաստել ամէն կասկածելի հիւանդութենէ զերծ մնալու։

Տես չորրորդ երես ԲՐԷՆԹԱՆԻ մեծ վաճառատան ծանուցումը։

ՀԵՌԱԳԻՐ
ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 1 Նոյմ.— Պրազիլիա Միացեալ Նահանգներէն գնած է վեց մարտանաւ, և արդէն վճարած է երեք միլիոն տոլար։

ԱԹԷՆՔ.— Ռուսական նաւախումբն Ախաչիոյի ծովախորշը մտած պահուն, Ավէլան ծովակալի գտնուած զրահաւորին մէջ մեքենայի խանգարում պատահելով, վեց ռուս նաւաստիք ծանրապէս վիրաւորեցան։

ՎԻԷՆՆԱ.—Վիրտիչ Կրէց իշխան որ իւր Պոհեմիոյ ագարակէն Վիեննա եկած էր, կայսեր կողմէ Փեշդա կանչուեցաւ։ Ասկէ կը հետեւցնեն թէ կոմս Թաաֆֆէի պիտի յաջորդէ։

ՓԱՐԻԶ.— Փարիզի արքեպիսկոպոսին կողմէ Ռուսիոյ կայսեր և կայսրուհւոյն համար աղօթք ընել հրամայուած ըլլալով, Ռուսիոյ մէջ հանգստականութիւն բացուեցաւ, Ֆրանսայի նուիրելու համար խոշոր զանգակ մը, որ Փարիզի Նօդր-Տամ եկեղեցւոյն մէջ պիտի դրուի։

ԼՈՆՏՈՆ.—Անգլիոյ Պանքա.— Մետաղադրամ նուազած 585,000, առեւտրական թուղթք աւելցած 733,000, պանքատմաք պակասած 800,000 ոսկի։ Համեմատութիւն 44.93 առ 100։

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 22 Հոկտեմբեր

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԱՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ		109 ³/₄
3 » Փարիզի	»	22 95

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՔՕՆՍՕԼԻՏԷ

Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց. Գ. Սէրի)		24
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	23 39
Կէս օրին	»	23 38½
Թահվիլաթը Օսմանիյէ երէկ երեկոյ		— —
» » ժամ 5ին		— —

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	Սէրի	55
»	»	33
»	»	24 20

ԲԱԺՆԵԹՈՒՂԹ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	— —
Քրէտի Ժէնէրալ	» »	7 20
Պանք տը Քօնս	» »	3 05
Օսմ. Շանժ է վալէօր	» »	4 10
Րէժի	Օսմ. Ոսկի	16 31
Թրամուէյ	»	575
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	»	305
Րումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	86 50
Բաժնեթուղթ Լաւրիոնի		39

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	գրշ.	100
20 ֆրանքնոց	»	87 20
Անգլիական ոսկի	»	110 10
Մարք (Գերմանական ոսկի)	»	107 16
Իմբէրիալ	»	90 05
Քրիմիզ	»	51 14
Իւսլը Մէճիտիյէ	»	8 70
Մեծ. արծաթ (տարբ.)	»	107 35
Մանր արծաթ	»	103
Մէճիտիյէ	»	97
Թասֆիյէ	»	— —
ցոկոս Ղալաթիոյ Սարաֆութեան	»	5

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 2 Նոյեմբեր

Ֆրանսական Ռանթ 3 %		93 32
» » 4 ½ %	Գ. Կ.	103 85
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.		22 7
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ		488 75
Պրիօրիթէ Թիւրք (1890)		443 12
Օսմանեան Երկաթուղի		86 50
» Րէժիի բաժնեթուղթ		383 75
Պանք Օթօման		576 88
Քրէտի Լիօնէ		751 75
Իտալական Ռանթ 5 %		78 35
Եգիպտական միացեալ		515 31
Չէք Լոնտրայի վրայ		25 210
Օսմանիյէ (Օսմանեան քօնսօլիտէ)		407 50

ԼՈՆՏՈՆ, 2 Նոյեմբեր

Անգլ. քօնսօլիտէ		97 93
Օսմ. » Սէրի Դ.		21 81
» » » Ա.		55 25
» » » Բ.		33 50
» » » Գ.		23 37
Օսմ. փոխառութիւն 1871		98 25
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆանս Լօն)		96 25
Պանք Օթօման		12 93
Այտընի երկաթուղի		13 62
Դասապայի երկաթուղի		12 25
Եգիպտական միացեալ (Իւնիֆիյէ Գ. Կ.)		102 12
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) 1890		— —
Տօմանիալ (փոխառ. Ռոչիլտ)		102 75
Հելլենական 5 %		35
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ		25 400

ՎԻԷՆՆԱ, 2 Նոյեմբեր

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ		107 70
» Փարիզի	»	50 55
Օսմանեան Րէժիի բաժնեթուղթ		189 05
» Երկաթուղի		47 90

ՊԵՐԼԻՆ, 2 Նոյեմբեր

Օսմանեան Երկաթուղի		81 40
Օսմ. Րէժի		—
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ		20 215
» Փարիզի	»	80 40

ՊԱՐԻԶ ՊԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

ՊԱՐԻԶ, 3 Նոյեմբեր

Ֆրանսական Ռանթ 3 %		98 28
Եգիպտական միացեալ		— —
Օսմ. քօնսօլիտէ Սէրի Դ.		22
Օսմ. երկաթուղի		— —
Օսմ. Րէժի		— —
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ		— —
Պրիօրիթէ Թիւրք		— —
Պանք Օթօման		577

ՍԱՄՍՈՆ

1892 տարւոյ միջոցին, Սամսոնի արտածութեանց ու ներածութեանց համագումարն եղած է 35,798,398 ֆրանք, մինչ 1891ին՝ այդ գումար 42,497,789 ֆրանք էր։ 1892ին, արտածութիւնք կը հասնին 15,095,328 ֆրանքի և ներածութիւնք՝ 19,903,070 ֆրանքի, որ ըսել է՝ նախորդ տարւոյն բաղդատմամբ՝ 2,636,221 ֆրանքի նուազութիւն մը ներածութեանց համար և 3,063,120 ֆրանքի նուազութիւն մը՝ արտածութեանց համար։ 1892ի արտածութեանց մէջ նշմարուած նուազութիւնը գլխաւորաբար կը վերաբերի ցորենի, ծխախոտի և ափիոնի։ Այս նուազութեան պատճառներն են՝ հունձոց յոռի վիճակը (մասնաւորապէս ցորենի), քոլերայակերպ հիւանդութիւնը որ առեւտրական գործերը կասեցուց և ասոնցմէ զատ՝ Կ. Պոլիս-Էնկիւրիի երկաթուղւոյն շինութիւնը, որուն միջոցաւ փոխադրուեցան Էնկիւրիի և Կեսարիոյ բերքերուն մէկ մասը որոնք մինչեւ ցարդ Սամսոնի ճամբով կը ղըրկուէին։ Արտածութեանց մէջ Ֆրանսայի բաժինը եղած է 3,481,000 ֆրանք (նախորդ տարին 1,417,660 ֆրանք պակաս)։

1891 տարւոյն բաղդատմամբ՝ պակաս ապրանք ներմուծող երկիրներն են Անգլիա, Աւստրիա և Գերմանիա. յետոյ կուգան Ֆրանսա, Ռուսիա և Յունաստան։ Անգլիա, որ Սամսոնի մէջ սպառուած ապրանքներուն կէսը ինքը կը ներմուծէ, 1,590,116 ֆրանքի պակաս ներմուծում ունեցած է, և Ֆրանսա՝ 273,777 ֆրանքի։

1892ին, Սամսոնի նաւահանգիստը երթեւեկած են 505 նաւեր, որոց 473ը շոգենաւ, 500,564 թօնօ տարողութեամբ։ Ասոնց մէջ առաջին տեղը կը գրաւեն օսմ. նաւերը, որոնցմէ 169 հատ երթեւեկած են, 145,723 թօնօ տարողութեամբ։ Ցետոյ կուգան ֆրանսական 85 նաւեր, 104,502 թօնօ տարողութեամբ, (Մէսաժըրի Մառիթիմի և Բագէի շոգենաւերը)։ Քարանթինայի տնօրինութեանց պատճառաւ, այս ընկերութեանց շոգենաւերը երկու շաբաթը մէկ անգամ Սամսոն հանդիպելու տեղ, անկանոն կերպով երթեւեկած են համաճարակի միջոցին։

Երրորդ կարգը կը գրաւեն աւստրիական շոգենաւերը (մի միայն Լոյտի) 83 հատ, 87,476 թօնօ տարողութեամբ։ Ռուսական շոգենաւերէն ալ 83 հատ երթեւեկած են, 67 հազար 149 թ. տ. եւ հելլենականներէն 56 հատ, 62,925 թ. տ.։ 1892 յուլիսի սկիզբէն Բանէլլէնիք ընկերութեան շոգենաւերը ամիսը երկու անգամ կ'երթեւեկեն ընդ մէջ Պաթումի եւ Մարսիլիոյ, երթ ու դարձին միանգամայն հանդիպելով Սամսոն, Կերասոն եւ Տրապիզոն։ Այս երթեւեկութեան հաստատութիւնը մեծ վնաս պատճառեց վերոյիշեալ երկու ֆրանսական ընկերութիւններուն որոնք հարկադրուեցան արմտեաց Մարսիլիա փոխադրման գինը իջեցունել, թօնօն 6 ֆրանքի, մինչ 1891ին 10էն 15 ֆրանք էր։

Անգլիական եւ գերմանական շոգենաւներէն Սամսոն հանդիպած են 1892ին 7 և 11 հատ, առաջինները 6710 և վերջինները 10,080 թօնօ տարողութեամբ։ Նոյնպէս դանիական 9 շոգենաւեր, 10,152 թ. տ.։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ
ԹԻՖԼԻԶԷՆ

Հոկտեմբերի 7ին, հինգշաբթի, Արքունական թատրոնում խաղացւեց Կոմեդի-ֆրանսէզ ՏԻԿ. Ալէքս. Դիւմայի դրաման։ Մարգարիտ Գօտիէի դերը կատարում էր տիկին Հրաչեան։ Անհնար է տպաւորութիւնը արտայայտել այդ դերի մէջ. հասկանալի է թէ ինչո՛ւ այդ երեկոյ հասարակութիւնն առաջւանից աւելի շատ էր եկել։ Մենք բոլորովին չափազանցրած չենք լինի, եթէ ասենք որ Թիֆլիսն երբէք այդպիսի Գօտիէ չէ տեսել. Նոյն իսկ սրանից 11 տարի առաջ, 1882 թ. տիկինը չէր խաղում այսպիսի գիտակցութեամբ և գեղարւեստականութեամբ։ Առաջին ճշմարիտ, ամենածայրայեղ զոհաբերութեանց ընդունակ սիրոյ ամենանուրբ արտայայտութիւնները տիկինն ուսումնասիրել է և մենք դժւարութեամբ կարող ենք ասել թէ ո՛ր տեսարանում նա աւելի լաւ էր—այնչափ գեղեցիկ էր ամեն տեղ։ Այդ Մարգարիտը իր ընկերների շրջանում, սիրոյ առաջին զարկի ժամանակ, կամ այնուհետեւ, երբ ամբողջովին անձնատուր է լինում իր յափշտակութեանը, կամ երբ խօսում է սիրածի հօր հետ, կամ երբ ճանապարհ է ձգում իր պաշտածին... ո՛ր մէկ տեղն ասենք—ամեն տեղ, ամեն տեսարանում տիկինը հրաշալի էր. իսկ վերջին գործողութեան մէջ, մահւան տեսարանում—նա գերազանցեց ինքն իրան։ Քանի—քանի անգամ նկատեցինք արտասուքներ հանդիսականների աչքերում։ Ոգեւորութիւնն ընդհանուր էր, ծափահարութիւններն անվերջ, յափշտակութիւնն լիակատար. երբ վարագոյրն իջնում էր, մի բոպէ մեռելային լռութիւն էր տիրում հիացմունքից և ապա դահլիճը սկսում էր դղրդալ։ Եւ ո՞վ չի դարմանայ թէ ինչպէս, տաղանդի ի՛նչ ոյժ պիտի ունենայ, որ տասը տարի բեմ դուրս չեգալով, յանկարծ

անդէս տայ աւելի շնորհքով, աւելի մշակած։

Ափսոս որ այդ երեկոյի տպաւորութիւնը խանգարում էր Պ. Պիննէմէճեան—Արման Դիւվալը։ Ո՛րչափ սառն էր նա և որչա՛փ նկատելի էր այդ սառնութիւնը։ Ձեւերի մէջ նկատւում էր մի սովորութիւն—թաշկինակը կամ տրորել ձեռքում, կամ դնել անդադար Ֆրակի գրպանը և նորից հանել, անցկացնել սիրային տեսարանները ձեռքը պահելով Ֆրակի ետեւի գրպանում։

Մնացած դերակատարներից աչքի էր ընկնում տիկին Ալման՝ Պրիւդանսի դերում։ Պ. Պետրոսեանը Դիւվալ—հօր դերը լաւ կատարեց։

Տիկին Հրաչեային հանդիսականներից մատուցեց գեղեցիկ մի փունջ։ Հետեւեալ հինգշաբթի, հոկտեմբերի 14ին, խումբը խաղալու է մասնակցութեամբ տիկին Հրաչեայի Ջօ–անդրամանի։

*
* *

Թիֆլիսի թատրոնական մասնաժողովը շտապով պատրաստում է նոր պիեսներ։ Արդէն թոյլ են տրւած Աչ–ի–էջ, Մեդէա։ Ներկայացւած են գրաքննական ատեանին Սէր–յ Եեւէ–ր, Բե–Նրէշէ, Բո–էլ–մ Ֆէչ Էրկման Շատրիանի, և այլն։ Պատրաստւում են—Օսկ Գրիլլպարցերի, Իբսենի Ին–էր և Ջեռնայ դրամաները, Բերնսոնի Նորապսակներ, Հալեւիի Ֆր–– Ֆր–– կոմեդիաները։ Ինքնուրոյններից այս ամսին կը խաղացւի Գ. Սունդուկեանցի հեղինակութիւնը՝ Ա–ն––ը։ Այդ պիեսը հիմնովին փոփոխւած է և նորերս լոյս կը տեսնի տպագրութեամբ։ Այնուհետեւ կը ներկայացւի Ո՞վ է Ժ–ն–ը հանգուցեալ Գրիգոր Երեցփոխեանի, Ալ–եղ ցնէ հեղինակի կոմեդիա-դրամին 3 գործողութիւնով։ Ինչպէս լսում ենք, այդ պիեսի նիւթը վերցրած է ներկայ ինտելլիգենտ սերնդի ընտանեկան կեանքից, շօշափում է վերին աստիճանի հետաքրքրական խնդիրներ և գրւած է տաղանդով։ Ով է Ժ––ը պիեսը դեռ չէ խաղացւել մեր բեմի վրայ։ Նա գրւած է 8 տարի սրանից, հեղինակի մահից մի ամիս առաջ։ Գրիգոր Երեցփոխեանը բառարան կազմող Երեցփոխեանի որդին էր։

*
* *

Պոլսեցի դերասան Պ. Ալեքսանեան մօտ օրերս հասաւ Թիֆլիս։ Պ. Ալեքսանեանի անունը վաղուց հասել է մեզ և ցանկալի կը լինէր, որ հայ թատրոնական մասնախումբը հրաւիրէր գոնէ մի քանի ներկայացումների համար այդ շնորհալի դերասանին։

*
* *

Թիֆլիսում սկսւեցան օպերային ներկայացումները։ Բացի օրիորդ Պապայեանից, որ փայլում է իր մոռացւած խաղով, մաքուր, մետաղահնչիւն ձայնով և նուրբ ու գեղարւեստական երգասացութեամբ, միւսած արտիստները միայն ծիծաղ են յարուցանում իրանց միմոսային ծամածռութեամբ բեմի վրայ և ձայնի խռպոտութեամբ կամ նրա բացարձակ բացակայութեամբ։ Գեղարւեստական ճաշակ ունեցողը միայն զզւանք կարող է ստանալ Թիֆլիսի օպերային ներկայացումներից։

ՌՈՒՂԵՒՈՐԱԿԱՆ

ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Վոսփորի մէջէն երկու ժամուան գնացքէ մը ետքը, հորիզոնը տակաւ կ՚ընդարձակի կը լայննայ և Սեւ ծովը իր անհունութեամբ կը պարզուի մեր աչքերուն առջեւ․ յաղթ կոհակներ, թաւալելով կուգան ծեծել նաւուն կողերը աջի, ձախ․ իսկ նաւը սարսռալով, թոթուելով կը ճեղքէ ծովուն հսկայ կուրծքը, որ սպիտակ կ՚արիւնի, և անհեղ, մռայլ վիշապի մը պէս ֆշալով, փրփրելով կը սուրայ․ ալիքներ, կարեվէր ինկած՝ իրենց օրհասական հծծիւնը մրմռալով, կերթան կը նուաղին հեռուն՝ ծովուն ջրերուն վրայ։

Ծովային ճամբորդութիւնը հմայիչ է, երբ ծովը յուզուած չէ․ որքա՜ն քաղցր է դիտել առջեւդ տարածուող հեղուկ անապատը, ուր ձուկեր կը խայտան կը կայտռին և պատռելով անոր ողորկ, միապաղաղ մակերեսը՝ կիսաշրջանակ մը գծելով կ՚անհետին, վերստին երեւնալու համար։

Արեւին ճաճանչները կը խաղան ալիքներուն հետ․ սիւքն ալ մեղմով կը մերձենայ անոնց և իր քնքուշ համբոյրը կը դրոշմէ ծովուն, որ անբիծ կուսի մը պէս կը շիկնի, կը շփոթի և փոքրիկ սարսուռ մը կը ցնցէ իր ամբողջ էութիւնը։

Սակայն երբ ալեկոծ է, երբ սառն քամին կուգէ իրեն հետ լինալ ու դարպաս ընել, ծովը, այն ատեն՝ այլ խրոխտ կոյսը, իր արժանապատուութիւնը վիրաւորուած կ՚զգայ, կը զայրանայ, կը կատղի, փրփրադէզ կոհակներ կը հանէ տակէն՝ վրէժը լուծելու համար կարծես իր ոսոխէն։

Գիշերը, երբ լուսինը կը ճեմէ յուշիկ երկնից անհուն կապոյտին մէջ և իր շողերու տարափը կը հեղու կը ցանցնէ ջուրերուն վրայ․ շոգենաւին վերնայարկը ելած երբ ակնարկ մը կը ձգես ծովին՝ գգլխիչ բան մը անկէ զատ կը սողոսկի ներսիդ․ հրճուանքը կը դողդոջէ սրտիդ մէջ, ժպիտը կը ճաճանչէ դէմքիդ վրայ․ այդ կոյսը հիմա իր հարսանեկան շողշողուն զգեստներն հագած կը սիգայ, կը սոնքայ։

Խոր լռութիւն մը կը տարածուի շուրջդ, շոգենաւին մէջ և ջրերուն վրայ, միայն

[illegible]

ըը միայն կը գրկէին զիրար։

Միջոց մը յետոյ, ցամաքի լեզու մը երկնցած տեսանք ծովին մէջ․ ծառեր, թփեր, կանաչներ դարձեալ սկսան իրենց վայրի հմայքը դնել մեր սրտերուն խորը․ բլուրներու վրայ հոս ու հոն շէնքեր դարձեալ ցանցնեցին իրենց սիրունիկ շարքը․ քիչ մըն ալ, եւ ահա Սամսոն։

Նաւը խարսխեց, նաւակներ ծովուն վրայ տենդոտ, անհամբեր եւ մենք կը պատրաստուէինք դուրս ելլելու։

Տիգրան Զ––––եան

ՏԿԱՐ ՀԱՆԳՈՅՑԸ

ՔԱՐԻԶԵԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Ա.

Ժանն, երեսնամեայ այրի մը, կրկին ամուսնացած ժամանակը բսած էր իւր նոր ամուսնոյն որ ամուսնալուծուած անձ մըն էր․

—Ժօռժ, գիտեմ թէ սիրած էք ձեր առաջին կինը։ Գեղեցիկ է նա և երկու զաւակ տուած է ձեզ։ Վիքթօռը, մանչդ, սիրուն, ազնիւ և խելացի է։ Լուիզը, էն փոքրիկը․ փափուկ և զգայուն է ու նուրբ ճաշակ ունի․ վերջապէս ձեզի կը նմանին։ Ասոնք ձեզի համար այնպիսի կապեր են որք ձեզ անցեալին հետ պիտի յօդեն։ Ատոնց հետեւանաց կուզեմ դիմադրել, որովհետեւ կը սիրեմ զձեզ։ Եթէ ձեր առաջին կինը եղած ըլլայի, անշուշտ ձեր երիտասարդական վարմունքներուն պիտի ներէի, զձեզ կենացս հետ կապելու համար։ Հիմա առաջնոյն տեղը ես եմ։ Ձեր անունը կը կրեմ։ Իմ իղձերս գոհացած են։ Ինչ որ ալ ըլլայ ձեր ընթացքը ինձ նկատմամբ, բնաւ ձեր անցեալ ընթացքներդ երեւնալ չը պիտի տամ։ Սակայն կերդնում որ եթէ գիս լքանէք, ձեր առաջին կնոջը քով երթալու համար,

[illegible]

Հետեւեալ օրը Ժանն, անկողնոյն մէջ մեռած գտնուեցաւ։ Ինչպէս որ ըսած էր, ինքզինքը թունաւորած էր։

Թարգմ. ԼԵՒՈՆ ԹԻՒՑՍԻՒԶԵԱՆ

ԱՆԳԻՐ ԴՊՐՈՒԹԻՒՆ
ԵՒ
ԱՌԱԿՔ

ՇԱՐԱԳԻՐ ՎԱՀԱՆ Վ. ՏԷՐ ՄԻՆԱՍԵԱՆ

ԵՐԵՍ 400 ՓԱՌԱԿԱԶՄ

Գինն է 30 ղրշ.

Փօսթայի ծախքով․

Դիմել ի գրատուն Պաղտասլեան, Սուլթան Համամ ճասէսի թիւ 14։

Ընդդէմ պնդութեան Վիշիի — լուծիչ մոնիզ։

Կը ծանուցուի թէ Տոքթ. Վահրամ Յ. Թորգոմեանի Բերայի մէջ ունեցած մասնաւոր դարմանատունը փոխադրուած է Բերա, ՄԵԾ ՓՈՂՈՑԻ վրայ թիւ 96 ընդարձակ տունն, ուր հինգշաբթիէ և կիրակիէ զատ ամեն օր հիւանդ կ՚ընդունուի ժամը 7էն 10 ը. Թ. 766 20—24

[illegible]

ԼԱՆՕԼԻՆ
ՔՐԷՄ ՏԸ ԹՈՒԱԼԷԹ
ԼԱՆՕԼԻՆ

ԼԱԽԱԳՈՅՆ դարման ընդդէմ այրուածոյ կեղեքուածներու։

ԳԵՐԱԶԱՆՑ մորթի պահպանման համար, մանաւանդ մանուկներու մասին, և գոյնի պահպանման։

ԼԱԽԱԳՈՅՆ դարման ընդդէմ մորթի հիւանդութեանց և ընդդէմ արիւնրթութեանց։

Կը վաճառուի ամեն դեղարաններու եւ դեղօրէից ու անուշահոտութեանց մթերանոցներու մէջ։

Գործակալ եւ ներկայացուցիչ ի Կ. Պոլիս Մ. Ս. ՖՐԷՕՅԼԻԽ

Կալաթա, Մերթէպանի փողոց, Գընաճեան-խան։ 868

ՄՈՒՏՔ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Շատ կարեւոր բան է այս՝ մանկամարդ աղջկան համար․ երկար ատենէ ի վեր կ՚եռայ առաջին պարահանդէսը, կը բաղձայ անոր և կը սոսկայ ալ, վախնալով որ բաւական գեղեցիկ չերեւար․ հանդարտեցէք, օրիորդներ, քննեցէք Տխաֆան Սաւա Պեռնար հոտեղէններու ցուցակը։ Հոն պիտի գտնէք նշանակեալ ամենէն նշանաւոր և ամենէն ծածուկ հոտերը, մանաւանդ ճըշմարիտ գաղտնիք մը գեղեցկութեան, Սաւա-Պեռնար բրձափոշին որ կը գերազանցէ ամեն ուրիշ բրնձափոշիներ, որուն շնորհիւ հաճելի կ՚երեւիք դուք միշտ։ Եթէ ձեր քաղաքին մէջ չգտնէք այս նիւթերը, ուղղակի դիմեցէք Պ. Պ. Մագիւյէր և Ընկերութեան, Ավընիւ տը լ՚Օբեռա, Փարիզ, որք ձրիապէս պիտի ղրկեն ձեզ ցուցակներ և ամեն տեղեկութիւնք։

ԱԶԴ

Դպրոցական պաշտօնէից պէտք ունեցողները կը հրաւիրուին անձամբ կամ գրով դիմել առ գործոլ–ը–Նէ–Ն, Ս. Դա–Նէ–եան, որ կրնայ ղրկել, Տնօրէն-դաստուներ, վարժապետներ, վարժուհիներ, դաստիարակներ, երաժիշտներ, կառավարիչներ, և այլն։

Գործակալութեան հասցէն է,

Կ. Պոլիս, Պահճէ-Գաբու, Գազասկէր խան, թիւ 11։

ԾԱՆ. — Պէտք է կանխաւ իմացունել թէ ուզուած պաշտօնեայը ի՛նչ ճիւղերու համար են՝ մինչ ատտիճանի վկայագիր ունենալու են, եւ թէ մօտաւորապէս ի՛նչքան թոշակ յատկացուած է։ 656 19—20

ՏՈՔԹ. ԵԴՈՒԱՐԴ ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ
ԲԺԻՇԿ, ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ ԵՒ ՎԻՐԱԲՈՅԺ

Որ տարիներէ ի վեր բացակայ կը գտնուէր մայրաքաղաքէս, այս անգամ վերադարձած ըլլալով՝ իւր բնակութիւնը հաստատած է Սամաթիա Սուլու Մանասթըր ճամբէսի թիւ 146 տունը, ու պատրաստ է ամեն օր իրեն դիմող հիւանդները դարմանել մանրազնին և մասնաւոր հոգածութեամբ։ Չորեքշաբթի օրերը ժամը 6—9 (Ը. Թ.) աղքատ հիւանդներն ձրիաբար դարմանելու յատկացուցած է։

Յիշեալ բժիշկը ճարտարութեամբ կը կատարէ վիրաբուժական գործողութիւններ և ճշգիւ կ՚անուանէ ներքին հիւանդութեան տեսակն, որմէ կախում ունի, կարճ միջոցի մէջ հիւանդաց բուժումը։
793 17—30

ՄԻՍՔԷԹ

Երուանդ եւ ընկերաց խնամքով այս անգամ զուտ խաղողէ պատրաստուած եւ ո՛ր եւ է վնասակար նիւթերէ բառ ամենայնի զերծ լինելով ստամոքսը զօրացնելու եւ ախորժակ բանալու ատկի. ժեանցն համար բժշկաց կողմանէ իսկ անմ՚ւարարուած օղին եւ մաստիգան՝ ՄԻՍՔԷԹ մա՛յանուամբ եւ կնքեալ շիշերով ու որոշեալ գընո՛ով՝ ի վաճառ հանուած են հետեւեալ տեղերը։ Ի Ղալաթիա սամ. Պանքային կարգը Եուսուֆ Իզզէտտին էֆէնտի խանին տակ Միքէլի մթերանոցը եւ մայրաքաղաքիս հանրածանօթ դեղարանները։ Բերայի նշանաւոր զարեջրատուները։ Ղալաթիա Դօմինիօն խանին մէջ Փօղոս աղայի ճաշարանը։ Վօյվօտա փողոց թիւ 9., Քիւբէքճիլէր փողոց Խաչիկ աղայի թիւ 27 ճաշարանը։ Սանտըգճըլար փողոց Արթին աղայի թիւ 199 գրօսարանը։ Մոմխանէ փողոց թիւ 111 Մակազէն Ռիւս խանութը։ Թօփխանէ ծխավաճառ Եանիի թիւ 1 խանութը։ Կամուրջին վրայ Վոսփորի շոգենաւերուն նաւամատոյցը Սթէֆանի հաճի Դօսթիի խանութը։ Եէնի Մահալլէի նաւամատոյցին դէմ թիւ 12.։ Ի Պոլիս Համբօրալը խանի կից Մէհմէտ փաշա խան թիւ 24։ Մեծ Շուկայ Մահֆազաճըլար փողոց Թօքաթլեանի թիւ 29 ճաշարանը Բերա Համբօրալը շուկային մէջ թիւ 10։ Ղալաթա Սէրայի կից թիւ 257։ Ղալաթա Սէրայի դէմի փողոցը Քըլիտճի թիւ 6 խանութը։ Հալէպ Շարշըյի մէջ Օննիկ աղայի ճաշարանը, Մեծ Փողոց չաքարավաճառ Համի Սարիմ աղայի թիւ 54 խանութը, Թարլա Պաշի Սերոբէ Անանեանի թիւ 40 մթերանոցը։ Ի Գում-գաբու Սթասիօն ճամբէսի նպարավաճառ Համի Միհրան Աղայի թիւ 21 խանութը։ Ի Լանկայ Թուլումպա Մէյտան Մաքսուտաղայի թիւ 113 գրօսարանը։

Հետզհետէ բացուելիք մթերանոցներն ալ պիտի ծանուցուին կարգաւ։ 691

ՄԻՍՔԷԹ ՄՕՏԻՆ ՁԿ Ն ՕՇԱՐԱԿ

Կ. Պոլիս, 15 ––– 1889

Պարոնայք Սգոզ և Պօսէն,

Յորմէ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր Սգոզի Օշարակը, մինչ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանկանց խուլերի և անարիւնութեան հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ։

Իմ կարծիքս է թէ այս հանգոյ և յաջող պատրաստութիւնք մինչ նախամեծար համարուելու է Միւս ձկան իւղէն և կըլյանձնարարեմ զայն։

ՏՐ. Ա. ԱՆՏՐԷԱՏԷՍ

Ն–ի–ին բժիշկ Օ–մանեան ––––

ՊՐԱՎԷԻ ՔԻՆԻ

Կազդուրիչ, Սննդարար և Ջօրացուցիչ

Գօլա, Գօգա, Կուարանա և Գաքաօէ բաղադրեալ։

Ջղային հիւանդութեանց, Տկարութեան, Արեան պակասութեան Ֆիզիքական և Մտաւորական յոգնութեան նա մանաւանդ Ապաքինութեան ժամանակ՝ խիստ օգտակար է։

Այս գինւոյ արժէքն ու յարգն գիտնալու համար Ձեր բժշկին դիմեցէք։

Կեդրոնատեղին է ի վաճառատան Վ. Գասապեան

Կոստանդնուպօլիս. Պաղչէ Գաբու թիւ 13.

Կը գտնուի Կ. Պոլիս, Տ. Մ. Մէզիրիի քով, կեդրոնական դեղավաճառանոց և Վինսան Քասապեան, դեղավաճառ, Պահճէ-Քաբու։

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ...

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. ոսկի 1,000,000

ՖԻՆԻՔՍ

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար յառաջ, ամէն հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է որոյ բաժնետերք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրներ են ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգլ. ոսկեայ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 618

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ... կալուածք, վաճառք և ապրանք ... ընդունելով ... համեմատ։

Հ. ՄՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և ... Ղալաթիա, Կամուրջի դէմ, Քօմիսիօն խանի անկիւնը։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄԲՈՒՐԿ եւ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

Ա. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆռանք 8,000,000
Պահեստի դրամ	6,889,695
Տարեկան հասոյթ	46,890,344

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն ամէն տեսակ ... շինութիւններ և սոյա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնով։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՅՈՒՆԱՔՅՈՆՈՒԹՈՒՆԱՉ

ՅՈՒՆԱՑԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆռանք 6,250,000 — Պահեստի դրամ ֆռանք 2,585,853

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ հրդեհի ... դէմ ...

... ստացուած է ... 43 ... ապահովագրական ... ԱՒԵԼԻ քան 100,000,000 ֆռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ ...

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս. Պահճէ-Գափու, Անամիսաքեա խան 12, 13, ... 369

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԻՐԱՄՔԵՐԻ

Յիւնճիւ Օրտուի հիւմայուն իչուն չուրուք մուգարրէր վէ մաչֆուզ նիւմունէսինէ թէվֆիգէն միւզանա օլունմագ իւզրէ ... 13,800 ... No. 24 3—3

ԲԺԻՇԿ ՋԵՐՄՈՒԿ ...

[illegible] 611

ՔՈՆԵԱՔ ԳՈԹՐՈՆԻ

Յիշեալ քոնեաքը տարրալուծուելով բժշկական վարժարանին մէջ, աղէկ գտնուեցաւ եւ գեղարուեստից արժանի շքանշան մը տրուեցաւ տիրոջը։ Կայս. պալատան ճանրային տարրալուծիչ Պ. Մօռօ, քննելէ ետք յիշեալ քոնեաքը, նպաստաւոր տեղեկագիր տուաւ։ Պ. Պրահամի, Պ. Ծաննի, Մավրօեէնի փաշա, Տքթ. Խորասանճեան, Զամպաքօ փաշա, նոյնպէս քննելով զայն՝ նպաստաւոր տեղեկագիր տուին։

Կեդրոնատեղին Կալաթա, Պէօյիւք Խալիլ փաշա խան թիւ 6, Ֆինճանճըլար Նոյկի Գօլարիտիի քով. Վէզնէճիլէր Պ. Սթավրօ Պրոսարիտիի դեղարանը, կամուրջին վրայ Պէօյիւքտէրէի շոգենաւին նաւամատոյցը Սթէֆանաքի ծխավաճառին քով, Պէշիքթաշ Քիլիսէ մէյտանին գազինօճի Ալիքսանին քով եւ մեւրիշ ամէն տեղ։ 392

ՏԻՔ. Մ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՆԿԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

1 ՊԱՀՉԷ-ԳԱՓՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Մասնագէտք առանց քաշելու լինտրի արհեստական ակռաներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենաստոյն ցաւած ակռաները, ոսկի, ադամանդ եւ մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաեւ դարմանումն ամէն տեսակ բերնի եւ ակռայի հիւանդութեանց։

(Բացի կիրակիէ) ամէն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր։ 114

ՀԱՐԱՆԵԱՆՆ ՕՐԻՔԼԱՖԱՐՈՒՆԱՉ

ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐՄՆՈՅ ՊԱՀԵԼ, ՄԻՇՏ ԳԵՂԵՑԻԿ, ՄԻՇՏ ԹԱՐՄ։

Ընդամենն մը փորձը պէտք հանդէ ամէն Տիկին թէ որչափ գերազանց է այս աղիւ ամէն հեղանիւթներէ և բաղմթիւ փոշիներէ։ Նաթլն անգամ գործածելոյն աղ, որ քանի մը վայրկեանի գործ է, պէտք տեսնուի խոկոյն որ երեսը, վիզը, թեերը և ձեռուըները պիտի առնուն անոյշ փափկութիւն մը և մարմարինի փայլ, հանդերձ շու շանի և վարդի գունով և բուրմամբ։ Սապոնի գրգռիչ յատկութիւնները կը հանդարտեցունէ։ Ընչեւ կ'ընէ մորթի սևութը, երեսի և ձեռքի ցանները, արեւայրուքը, և ուրիշ ամէն բռուտութիւն և բծաւորութիւն։ Եւ աս ամէն քանով՝ անկարելը կ'ընէ մասնուիլ թէ արհեստով գեղեցկացուած է։

... Լոնտոն է (114 and 116 Southampton Row). ... Բարիզ ու Նիւ Եորք։ Նըլվաճառուի սափրիչներու, անոյշ իւղագործներու և անգղիացի դեղագործներու քով։

Մեծաքանակ վաճառումն ի Պոլիս Բ. Հ. Քիւչիւքեան եղբարց քով, Նենի ճամի փողոց, 18, Պոլիս և Էօմիւնիւ Բուռանա, Նիւզաքէ Բաղտըրըմ, Ղալաթիա. փոքրաքանակ վաճառումն Բ. Հ. Քիւչիւքեան եղբարց քով, Պոլսոյ կամուրջին գլուխը, 17, եւ Բերայի Մեծ Փողոցը, 158, Բանծուք, բրիտանական դեղարանը և Իզէոտօ, հոտավաճառ, Մեծ Փողոց Բաժդ, 433։

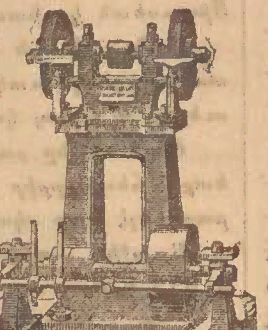

ԷՔՄԲՕՌ ՎԷՌԳԱՆՏ

ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆ
ՄԵՔԵՆԱՑԻՑ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՑՈՒՆՆԵՐՈՒ
ԱՐՏԱԾՄԱՆ ՀԱՄԱՐ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՇՐՋԱՆԱԿ

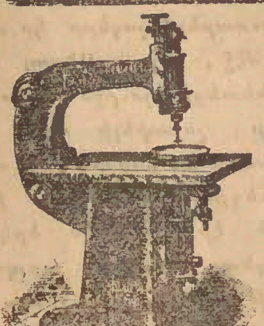
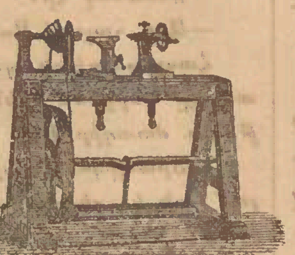

Մեքենաներու և գերմանական այ- արհեստական նիւթերու ցուցադրութիւն ի Ղալաթիա, Բերչէմպէ Բազար, Թէճարէթ խան (Նախկին կեդրոնատեղի Ծխախոտի Ռէժիի)

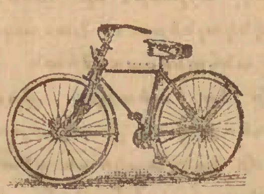
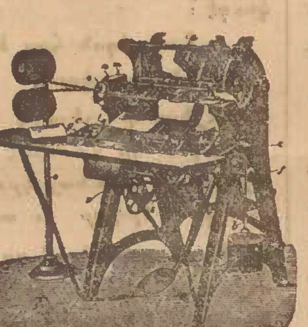

Արհեստական, երկրագործական, ճարտարապետական, նաւային եւայլն, եւայլն ՆԻՒԹԵՐՈՒ և ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌՈՒՄ։

Տեղեկութիւնք կը տրուին մեքենաներու, ամբողջ գործարաններու վերաբերեալ վրայ։

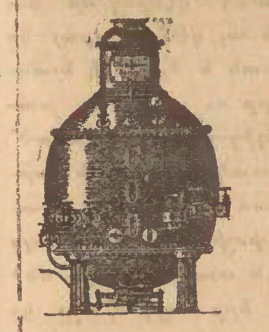

Ցուցադրութեան մէջ կը գտնուի մեծ գեղեցիկ մթերք մը զանազան մեքենաներու, ջրհաններու, խոհանոցի նիւթերու, գերմանական լինոլէօմի և ուրիշ վաճառքներու։ 798

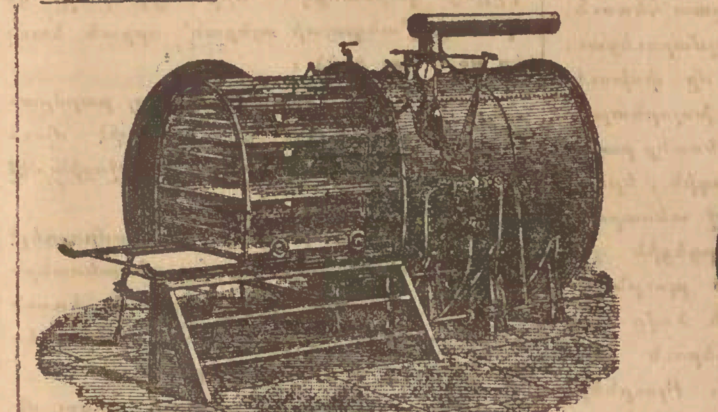
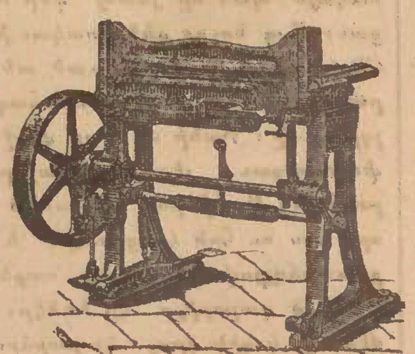

ՔԱՈՒՉՈՒԷ ՄՈՒՃԱԿ

(ԼԱՍԹԻՔ)

(ԵՒ ՄԱՆԹՕ ՄՈՒՇԱՄՊԱ

ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ՌԻՊԸՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

NORTH BRITISH RUBBER Cº LIMITED TRADE MARK EDINBURGH

Մայրաքաղաքիս մէջ երկար ատենէ ի վեր ճանչցուած է, թէ մեր քաուչուէ մուճակները կը գերազանցեն հրապարակիս վրայ գտնուածները թէ՛ իրենց ճաշակաւ եւ թէ հաստատուն զուտ կաւտաքերքէ շինուածքով։

Այս անգամ մեր յաճախորդաց փափագանաց համեմատ ընտիր բրդենէն կերպասէ եւ զուտ կաւտաքերքէ շինուած խիստ ձեւաւոր և գիմացկուն մանթօ բերել տուած ենք։

Ինչպէս գործարանիս մուճակները նոյնպէս մանթօները ուրիշ գործարաններու շինուածքին 2-3ը կը հինցունէ եւ մէջը բնաւ ջուր չառներ։

Մեր մուճակներուն ներսի կողմը, կշիռ մը՝ եւ գուլսի կողմը առիւծի պատկերը դրոշմուած է, եւ կը վաճառուին բոլոր քաուչուէ մուճակ ծախողներու քով։ Իսկ մանթօները օձիքին ներսի կողմը կը գտնուի առիւծի եւ կշիռի նշանները, և կը ծախուի ի կեդրոնատեղին, ինչպէս նաեւ ի Զմիւռնիա Արաստա շուկան, Հանըմզատէ Րիֆաթ էֆ-ի քով և ի Սէլանիկ պէզէսթէն շուկան գաֆաֆ Ազմէտ Մէմիշ Օղլուի քով։ Կեդրոնատեղին է, Կ. Պոլիս, Պահճէ Գափու Գօժամճն օղլու խան դրան կից թիւ 13-14 մթերանոցը։ 800 19—45

ԳՐԱՆՏՍ ՄԱԿԱԶԷՆ ...

PARIS

GRANDS MAGASINS DU

Printemps

NOUVEAUTÉS

Envoi gratis et franco

du catalogue général illustré, renfermant toutes les modes nouvelles pour la **SAISON d'HIVER**, sur demande affranchie adressée à

MM. JULES JALUZOT & Cie
PARIS

Sont également envoyés franco, les échantillons de tous les tissus composant nos immenses assortiments, mais bien spécifier les genres et prix.

Envoi franco de port jusqu'à destination de toute commande de 50 francs payée par avance, pouvant être expédiée en **un seul** colis-postal.

Les envois qui ne peuvent être faits par colis postaux, sont expédiés franco Marseille ou, sur demande, *franco destination*, à partir de 100 fr. moyennant 5 % d'augmentation sur le montant de la facture. — Ces envois peuvent être expédiés contre remboursement.

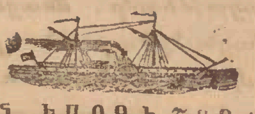

ԱՌԱՋՐՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

[illegible]

ԹՈՄԱՍՈՒԻԼՍՕՆ ...

Անուանք	Թօնիլ.	Անուանք	Թօնիլ.	Անուանք	Թօնիլ.
[illegible]	2000	[illegible]	1600	[illegible]	3200
[illegible]	2000	[illegible]	5500	[illegible]	1700
[illegible]	1500	[illegible]	2200	[illegible]	1500
[illegible]	1900	[illegible]	[illegible]	[illegible]	1000
[illegible]	3500	[illegible]	3300	[illegible]	2800
[illegible]	3000	[illegible]	2000	[illegible]	4400
[illegible]	2200	[illegible]	[illegible]	[illegible]	3200
[illegible]	2000	[illegible]	7000	[illegible]	3000
[illegible]	1500	[illegible]	1300	[illegible]	3500
[illegible]	[illegible]	[illegible]	5000	[illegible]	3500
[illegible]	[illegible]	[illegible]	2400	[illegible]	4000
[illegible]	2500	[illegible]	2000	[illegible]	2200
[illegible]	3000	[illegible]	1200	[illegible]	2000
[illegible]	2700	[illegible]	1200	[illegible]	2000
[illegible]	3000	[illegible]	3000	[illegible]	4200
[illegible]	3500	[illegible]	4500	[illegible]	3000
[illegible]	3400	[illegible]	3000	[illegible]	1200
[illegible]	3500	[illegible]	1500	[illegible]	2800
[illegible]	2500	[illegible]	1300	[illegible]	900
[illegible]	4300	[illegible]	6500	[illegible]	5000
[illegible]	4100	[illegible]	2000	[illegible]	5000
[illegible]	3600	[illegible]	3100	[illegible]	3600
[illegible]	3000	[illegible]	3000	[illegible]	1000
[illegible]	3200	[illegible]	3000	[illegible]	200
[illegible]	2600	[illegible]	5000	[illegible]	200
[illegible]	800	[illegible]	1500	[illegible]	140
[illegible]	700	[illegible]	2600	[illegible]	120
[illegible]					3000
[illegible]					3000
[illegible]					5100

Եէքոն շոգենաւը, նաւապետ Մուր, ընդհանուր վաճառքով Հուլէն մեկնած ամսոյս 23ին և նոյ. 6ին հոս կ'սպասուի։

... Ց. ՀԻԼՑ ԷՒ ՈՒԻՑՕ ...

Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլէթ ... 409

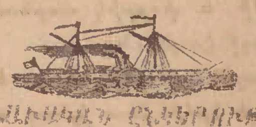

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅՆԱԼԵԱՆ ԵՒ ՄԱՐՍԵԼԵԱՆ,
Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայի և Պոլսոյ միջև ...

Բարիզ-Լիօն-Մարսիլիա երկաթուղւոյ ...

... 245 Ֆրանք
... 175

Տեղեկութիւններ ...

477

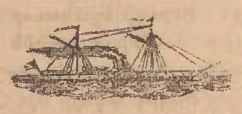

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ութ ամսոյ երկու անգամ կը թողնէ Լիվըրբուլէ և Ալեք-Սանտրի միջեւ

Անուանք	Թօնիլ.	Անուանք	Թօնիլ.
[illegible]	7718	[illegible]	4845
[illegible]	7718	[illegible]	4531
[illegible]	7391	[illegible]	3674
[illegible]	7268	[illegible]	2408
[illegible]	6587	[illegible]	2393
[illegible]	5517	[illegible]	2166
[illegible]	4809	[illegible]	2246
[illegible]	4557	[illegible]	2144
[illegible]	2148	[illegible]	899
[illegible]	1876	[illegible]	1855
[illegible]	1614		

Մօրօքքօ շոգենաւը Լիվըրբուլէն աստ կը սպասուի Նոյեմբեր 13ին։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ գործակալ
Thomas C. Joly
Ալիքսիոտիս խան, Թիւ 40
17 Ղալաթիա

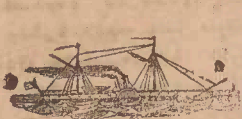

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրբուլի և Միջերկրականի միջև բանող շոգենաւք

Անուանք	Թօնիլ.	Անուանք	Թօնիլ.
[illegible]	4200	[illegible]	3000
[illegible]	4000	[illegible]	3000
[illegible]	4000	[illegible]	3000
[illegible]	3250	[illegible]	3000
[illegible]	3250	[illegible]	800
[illegible]	3250	[illegible]	800
[illegible]	2950	[illegible]	700

Ֆաոսօ շոգենաւն ամսոյս դէպի 27ին Լիվըրբուլէն աստ կը սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ. Ուիթօլ խան
ՃԷՕՄՍ ՄՕՍ և ԸՆԿ.

202 31, ... Լիվրբուլ

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈՂԻ ՕՀԱՐԵԱԿ)

ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ԻՒՂ

Իփօֆօսֆիթ ...

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈՂԻ և ՊՕՈՒՆԻ ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորիւ ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, իփօֆօսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճողձուլութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, գեւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն։

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։
... Պոլիս, ՀԱՅՄԱՆ ԵՒ ՀԱՅՐԻԼ

ՌՈՒՍԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ ԱՍԻՒՌԱՆՍ ՔՈՐՓՈՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան — Անգլ. ոսկի 4,000,000

Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է , 35,000,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամէն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Կ'ընդունինք ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ եւ իցէ ՁԵՂՉԻ կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնել փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել առ.

726

Ընդհանուր գործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Պահճէ Գափու, Մէյտանճըք սօքաք, Ուիթալ խան։

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ